

Daňové incidence změn snížené sazby daně z přidané hodnoty

Monika Maňásková

Bakalářská práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Monika MAŇÁSKOVÁ**
Osobní číslo: **M09431**
Studijní program: **B 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**

Téma práce: **Daňové incidence změn snížené sazby daně z přidané hodnoty**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Provedte průzkum literárních pramenů a zpracujte teoretické a metodické poznatky týkající se daňové soustavy v České republice se zaměřením na daň z přidané hodnoty.

II. Praktická část

- Zhodnoťte současnou situaci snížené sazby daně z přidané hodnoty a popište změny.
- Provedte komparativní analýzu cen potravin před a po změně daně z přidané hodnoty.
- Zhodnoťte daňové incidence změn snížené sazby daně z přidané hodnoty.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČESKO. Zákon č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.
FOJTÍKOVÁ, Jarmila. Daňový systém. 2. přepracované vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4687-0.
HRUŠKA, Josef. Daňové teorie. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2007. ISBN 978-80-86342-72-6.
KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 4. aktualiz. vyd. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-205-2.
VANČUROVÁ, Alena a kol. Daňový systém ČR 2010. Praha: 1. VOX a.s., 2010. ISBN 978-80-86324-86-9.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Bohumila Svitáková, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **2. dubna 2012**
Termín odevzdání bakalářské práce: **18. května 2012**

Ve Zlíně dne 2. dubna 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 16. 5. 2012

Mariela Hlaváčková

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou daňových incidencí snížené sazby daně z přidané hodnoty. Teoretická část popisuje českou daňovou soustavu, úlohu daní v ekonomice, základní pojmy a podstatu daně z přidané hodnoty.

Praktická část je zaměřena na zkoumání dopadu změny snížené sazby daně z přidané hodnoty. Konkrétně na dopad jejího zvýšení o 4 procentní body a prozkoumání, jak se tato změna projevila ve spotřebitelských cenách komodit zařazených do snížené sazby DPH - pomocí komparativní analýzy cen. Zároveň je práce zaměřená na vnímání změny u samotných spotřebitelů, jejichž názory jsou zkoumány prostřednictvím dotazníkové ankety. V závěru práce jsou uvedena doporučení pro zmírnění negativních dopadů při změně daní.

Klíčová slova: daň z přidané hodnoty, snížená sazba, cena, potraviny, daňová soustava

ABSTRACT

Bachelor thesis deals with the tax incidence of reduced rates of value added tax. The theoretical part describes the Czech tax system, role of taxes in the economy, basic terms and the essence of the value added tax.

The practical part is focused on examining of the impact of changes in reduced rates of value added tax. Especially on the impact of its increase by 4 percentage points, and to explore how is this change reflected in consumer prices of commodities included in the reduced rate of VAT - using a comparative analysis of prices. Simultaneously, the work is focused on the perception of changes by consumers themselves, whose opinions are examined through a questionnaire survey. Recommendations to mitigate the negative impacts during tax changes are given in the conclusion.

Keywords: value added tax, reduced rate, price, foodstuffs, tax system

Chtěla bych poděkovat vedoucí své bakalářské práce Ing. Bohumile Svitákové, Ph.D., za odborné vedení, rady a připomínky, které mi napomohly při zpracování bakalářské práce. Velké poděkování patří i mé rodině za její trpělivost a oporu po celou dobu mého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 DAŇOVÁ SOUSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY	12
1.1 ZÁKLADNÍ POJMY	13
1.1.1 Daň	13
1.1.2 Daňový subjekt.....	14
1.1.3 Daňový objekt	14
1.1.4 Předmět daně	14
1.1.5 Daňová sazba	14
1.1.6 Základ daně	14
1.2 DAŇOVÉ PRINCIPY	15
1.2.1 Spravedlnost.....	15
1.2.2 Efektivnost	15
1.2.3 Daňové stimuly	15
1.2.4 Makroekonomická pružnost.....	16
1.2.5 Právní perfektnost a politická průhlednost.....	16
1.3 FUNKCE DANÍ	16
1.3.1 Funkce fiskální	17
1.3.2 Funkce alokační	17
1.3.3 Funkce redistribuční	17
1.3.4 Funkce stimulační	18
1.3.5 Funkce stabilizační.....	18
1.4 TŘÍDĚNÍ DANÍ	18
1.4.1 Přímé daně.....	18
1.4.2 Nepřímé daně	19
1.4.3 Členění dle objektu	19
1.4.4 Členění dle veličiny.....	19
1.4.5 Členění dle vztahu k poplatníkovi.....	19
1.4.6 Členění dle dopadu.....	20
1.4.7 Členění dle druhu sazby	20
1.4.8 Členění dle daňového určení	21
1.4.9 Členění institucionální	21
1.5 DAŇOVÉ INCIDENCE	21
1.5.1 Incidence daní na trhu výrobních faktorů	22
1.5.2 Incidence daní na trhu práce	22
1.5.3 Incidence firemních daní.....	22
1.5.4 Incidence daní a časový faktor	22
2 DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY	23
2.1 ZÁKLADNÍ POJMY	23
2.1.1 Předmět daně	23
2.1.2 Osoby povinné k dani a plátcí daně	24
2.1.3 Základ daně	25
2.1.4 Osvobozená plnění	25

2.2	VÝHODY A NEVÝHODY DPH	26
2.2.1	Neutralita	26
2.2.2	Výhodnost v mezinárodním obchodě	26
2.2.3	Možnost zdanit služby	27
2.2.4	Výnos pro státní příjem	27
2.2.5	Odolnost vůči daňovým únikům	27
2.2.6	Náročnost přechodu na novou daň	27
2.2.7	Administrativní nákladnost	28
2.2.8	Obavy ze zvýšení inflace	28
2.3	SAZBY DPH	28
2.3.1	Snížená sazba DPH	29
2.3.2	Základní sazba DPH	30
2.3.3	Vývoj DPH	30
II	PRAKTICKÁ ČÁST	31
3	SOUČASNÁ SITUACE SNÍŽENÉ SAZBY DPH	32
3.1	POROVNÁNÍ VÝBĚRU DANĚ ZA I. ČTVRTLETÍ 2011 A 2012	36
3.2	INKASA DPH OD ROKU 1993	36
4	KOMPARATIVNÍ ANALÝZA CEN	37
4.1	ANALÝZA	37
4.2	VYHODNOCENÍ	40
5	DAŇOVÉ INCIDENCE ZMĚN SNÍŽENÉ SAZBY DANĚ Z PŘIDANÉ HODNOTY	42
5.1	DOTAZNÍK	42
5.2	VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKU	50
6	DOPORUČENÍ	52
	ZÁVĚR	55
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	56
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	58
	SEZNAM OBRÁZKŮ	59
	SEZNAM TABULEK	60
	SEZNAM GRAFŮ	61
	SEZNAM PŘÍLOH	62

ÚVOD

Daně jsou v České republice hlavním příjmem státního rozpočtu, který dopadá téměř na všechny občany. Daň z přidané hodnoty je daní nepřímou, která přináší do státního rozpočtu nejvýznamnější příjmy. Současná situace kolem daně z přidané hodnoty, kdy se uvažuje o sjednocení obou sazeb DPH, které jsou v České republice uplatňovány, je velmi zajímavá.

S daní z přidané hodnoty se setkávají všichni občané, aniž by si tuto skutečnost museli uvědomovat. Proto jakékoli změny v sazbách DPH mají dopad na celou společnost. V roce 2012 přišlo zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty o 4 procentní body, což má být první krok ke sjednocení sazeb daně.

Daň z přidané hodnoty se od svého zavedení při vzniku samostatné České republiky již několikrát změnila, poslední výrazné změny byly zaznamenány hlavně se vstupem naší země do Evropské unie. Další změny, které jsou nyní veřejnosti předkládány, jsou opět velmi výrazné, proto je důležité se na tyto změny důkladně připravit.

Téma své bakalářské práce jsem si vybrala právě z důvodů změn, které nově zavedené sazby DPH mají na domácnosti. Dopady, které mohou změny sazeb DPH vyvolat, mohou mít jak pozitivní, tak negativní vlivy nejen na domácnosti, ale také na celé ekonomické postavení země.

Cílem projektu je popsat daňovou soustavu České republiky a zároveň podrobný popis dotčené daně, tedy daně z přidané hodnoty, včetně vysvětlení všech pojmů a incidencí a dále zkoumání dopadů změny sazby DPH. V závěru práce jsou navržena doporučení pro případné příští změny, jež vláda plánuje provést od roku 2013.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DAŇOVÁ SOUSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY

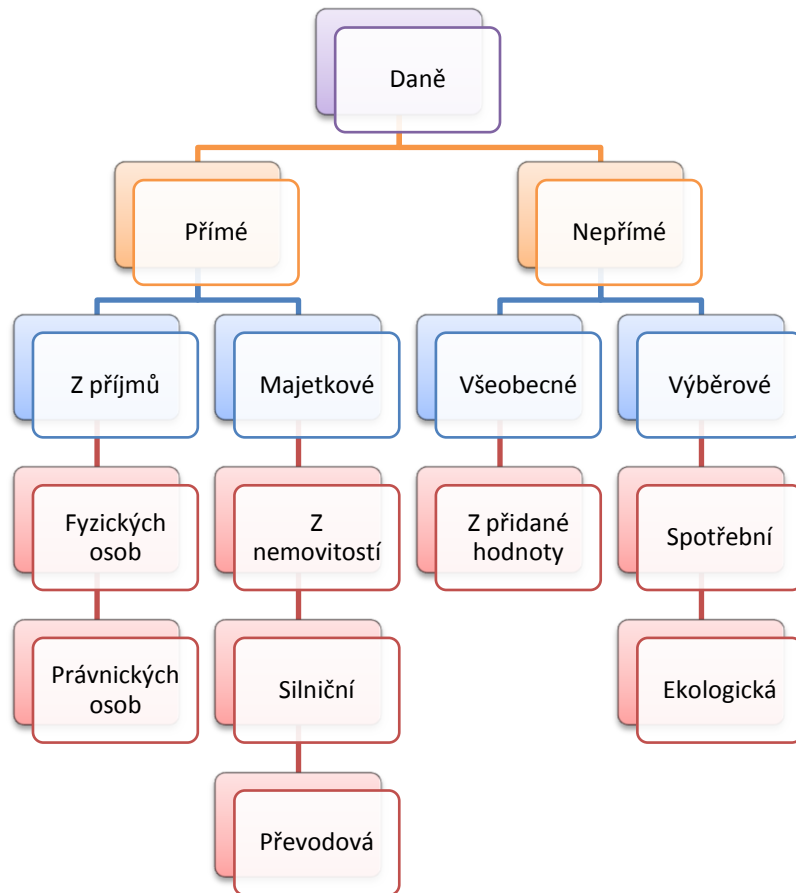
Platit daně patří mezi základní povinnosti občana každého státu. Veškerá daňová problematika by měla vycházet z ústavních zákonů dané země, kde by měly být obsaženy veškeré daně, které po poplatnících mohou být požadovány a také významná ustanovení, že jiné daně, než zde vyjmenované nemohou být poplatníkovi v daném státě ukládány.

Po rozpadu federace v roce 1993 byl do právního systému České republiky recepčním zákonem převzat zákon o soustavě daní (zákon, který nemá charakter ústavního zákona, pouze se přejímají zákony, nebo celý právní řád, který na daném území státu již dříve platil). Tento zákon obsahuje v prvním odstavci prvního paragrafu výčet daní, které nyní tvoří daňovou soustavu České republiky. (Svaz účetních, 2000)

V naší daňové soustavě se daně rozlišují především podle způsobu, jakým jsou na občanech vybírány. Přímé daně jsou ukládány každému poplatníkovi přímo, není zde žádná možnost přenesení daňového břemena na kohokoli jiného. Opak je u nepřímých daní, kde daňové břemeno nese jiný subjekt, to znamená, že za poplatníka vybírá a odvádí daň. Dále se daně člení podle předmětu zdanění, jsou to daně z příjmů, majetkové a daně ze spotřeby. Každá daň je upravena samostatnými daňovými zákony, které stanoví daňové povinnosti u jednotlivých daní, způsoby jejich plnění a obsahují náležitosti těchto daňově právních vztahů. (Fojtíková, 2009)

Základním principem daně z přidané hodnoty je odvod rozdílu mezi daní na výstupu a daní na vstupu. Tento systém nevypadá komplikovaně, ale vlastní realizace je složitou a administrativně náročnou záležitostí. Před zavedením této daně bylo potřeba analyzovat, jaký dopad budou mít na společnost dvě rozdílné sazby a to nejen na nákup či prodej, ale také uplatňování této daně při dovozu a vývozu a jaké budou ekonomické dopady mezi plátcem a neplátcem daně při jejich obchodním styku. (Svaz účetních, 2000)

System daně z přidané hodnoty je v současnosti harmonizován v rámci Evropské unie a to hlavně objekty, které spadají do snížené sazby daně a také minimální sazby daně. (Vybíhal, 2010)

Obrázek 1 Struktura daňové soustavy v ČR (Fojtíková, 2009)

1.1 Základní pojmy

1.1.1 Daň

Daní se rozumí povinná a nevratná, zákonem definovaná platba do veřejného rozpočtu. Tato platba je víceúčelová a neekvivalentní, opakuje se periodicky, ale může být i nepravidelná jako tomu je například u daně dědické, z převodu nemovitosti či darovací. Povinná znamená, že je nařízená zákonem jako součást příjmů veřejného rozpočtu. Nevratností se rozumí, že nelze uplatňovat nárok na vrácení mimo ustanovení stanovená zákonem. Neekvivalentní platbou je díky tomu, že poplatník nemá nárok na protihodnotu odpovídající jeho platbě. (Hruška, 2007)

Daň si můžeme představit jako transfer finančních prostředků od soukromého k veřejnému sektoru (Kubátová, 2010). Daně existují z nutnosti získat prostředky pro financování veřejného sektoru (Tomanová et al, 2006).

1.1.2 Daňový subjekt

V zákoně musí být stanoveno, kdo je poplatníkem daně jelikož nese daňové břemeno a kdo je plátce daně, neboť ten daň do veřejného rozpočtu odvádí. (Svaz účetních, 2000)

1.1.3 Daňový objekt

Za daňový objekt se obecně považuje veličina, ze které se daň vyměřuje. Objektem zdanění může být důchod, hlava, majetek a také spotřeba. (Vančurová, 2010)

Objekt daně může mít podobu věcnou, jako je například osobní automobil, pozemek, stavba, 1 hl piva, nebo podobu peněžní což představuje cena majetku děděného, výše měsíčního příjmu ze závislé činnosti, příjem z pronájmu, aj. (Vybíhal, 2010)

1.1.4 Předmět daně

Předmět daně je přesnějším a detailnějším vyjádřením objektu daně. Předmět daně se buď zdaňuje, nebo je osvobozen od daně. U předmětu daně, který je zdaňován či osvobozen je tato veličina vymezena zákonem. Kromě přesného vymezení předmětu daně je také nutné vymezit, co není předmětem daně nebo co předmětem daně sice je, ale je od daně osvobozeno. (Vybíhal, 2010)

1.1.5 Daňová sazba

Sazba daně je algoritmus, díky kterému se ze základu daně stanoví velikost daňové povinnosti konkrétního daňového subjektu. (Jakubský, 2004)

Podle druhu základu daně rozlišujeme sazby na jednotné, jež jsou stejné pro všechny typy a druhy předmětu daně a diferencované, které se liší podle druhu předmětu daně.

Podle velikosti základu daně rozlišujeme daňové sazby pevné, které jsou stanoveny absolutní částkou a sazby relativní, jež jsou vyjádřeny v procentech. Procentní sazby lze dále dělit na lineární, progresivní a regresivní, v České republice se regresivní sazba nevyskytuje. (Fojtíková, 2009)

1.1.6 Základ daně

Základ daně musí být vyjádřen v měřitelných jednotkách, kterými jsou buď fyzikální jednotky, nebo jednotky peněžní. (Vančurová, 2010)

1.2 Daňové principy

V mnoha literaturách se dělení daňových principů liší, pro potřeby práce bylo vybráno dělení podle profesorky Kubátové, které uvádí ve svých knihách.

1.2.1 Spravedlnost

Princip daňové spravedlnosti nám udává, že díl každého subjektu, kterým přispívá prostřednictvím daní na společné potřeby veřejnosti, by měl odpovídat jeho příjmům či společenskému postavení a také by se měl rovnat prospěchu, který ze spotřeby těchto služeb poskytovaných státem pociťuje.

Na princip spravedlnosti existují dva úhly pohledu. Prvním je princip platební schopnosti, který znamená, že každý subjekt by měl platit jen tolik, kolik si může dovolit se svými možnostmi a také že pokud 2 subjekty mají stejně, jejich platba by měla být také stejná. Bohužel určení toho, podle čeho se mají tyto odvody posuzovat je velmi komplikované. I pokud se tato veličina určí, je pak dalším problémem zhodnocení toho, který ze subjektů má více a který méně a jakou částku by tedy měl odvádět.

Druhým pohledem je princip prospěchu, což znamená, že poplatníci chtějí za své odvody získat od státu odpovídající protihodnotu (Kubátová, 2005). Tento princip však nemůže být použit u všech druhů daní, jelikož by tento požadavek nebylo možné reálně aplikovat (Vančurová, 2010).

1.2.2 Efektivnost

Aby bylo ve státě dosaženo daňové efektivnosti, musí být minimalizován rozdíl mezi ztrátou užítku daňových subjektů a výnosem veřejných rozpočtů. Pokud je na určitý statek uložena daň, snižuje tím užitek subjektu, který daný statek chce. Pokud však má subjekt možnost volby, často si vybere ekvivalent daného statku, který není zatížen daní. Touto variantou získá subjekt menší užitek, než u statku na který je uvalena daň a navíc veřejný rozpočet nedosáhne plánovaného výnosu. (Vančurová, 2010)

1.2.3 Daňové stimuly

V souvislosti s efektivností je kladen i požadavek na to, aby daně nezačaly působit negativně na ekonomické chování subjektů. Pokud se neuvažuje o dlouhodobém omezení růstu, nesmí se v ekonomice začít potlačovat nabídková stránka. Daně by proto neměly omezovat pracovní úsilí lidí, jejich ochotu prostředky spořit a také přijímat podnikatelská rizika. Po-

kud stát chce pomocí daní ovlivňovat chování ekonomických subjektů, měl by k tomu používat stimulaci správným směrem za pomoci správných stimulů. (Kubátová, 2005)

1.2.4 Makroekonomická pružnost

Podstatou tohoto principu je spojitost vývoje výše příjmů, které plynou do veřejných rozpočtů a navazují na vývoj tvorby hrubého domácího produktu. Při konstrukci daňové soustavy musí být uvažováno, že tento celek musí přinést dostatečný daňový výnos a to nejen v prvním roce účinnosti této daňové soustavy, ale i v období, která budou následovat. Vzájemný vztah mezi příjmy veřejných rozpočtů a tvorbou hrubého domácího produktu by měl být velmi úzký. (Svaz účetních, 2000)

1.2.5 Právní perfektnost a politická průhlednost

Čím více je preferovaná svoboda jednotlivce, tím jsou tyto požadavky naléhavější. Dodržování těchto principů působí kladně také na plnění ostatních požadavků. Pokud se státu daří získávat lepší informace, než jaké jsou dostupné poplatníkům, získává nad nimi převahu a dochází tak k nespravedlnosti a neefektivnosti. Má se tedy za to, že vhodnější jsou ty daně, u kterých je jisté, kdo je ve skutečnosti platí, než ty u kterých probíhá daňový přesun a způsobuje ztrátu informace. Mezi takovéto daně jsou řazeny daně přímé, jelikož u nepřímých daní se zdá, že břemeno nese obchodník, ale ve skutečnosti se dotýkají především spotřebitele. Neinformovanost poplatníků v sobě nese inflační prostředí, ve kterém díky progresivním daním dochází k výraznějšímu čerpání procent reálných důchodů, než bylo stanoveno v zákoně. Dalším problémem je působení různých nátlakových skupin, které pomocí řešení jiného problému získají specifické výhody, které plynou z daňových zákonů. (Kubátová, 2005)

1.3 Funkce daní

V současné době nejsou daně jen způsobem naplnění veřejných rozpočtů, ale stávají se nástrojem hospodářské politiky státu (Vančurová, 2010). Funkce daní vyplývá z ekonomických funkcí veřejného sektoru. Veřejný sektor je nedílnou součástí ekonomiky a zabezpečuje funkce, které nedokáže zabezpečit trh. Tento vládní zásah je vyvolán selháváním trhu a musí tedy nastoupit jako nástroj k řešení tohoto selhání. Veřejný sektor zajišťuje sociální služby, zdravotnictví, školství, veřejnou dopravu a další oblasti, bez nichž by se život pro společnost stal velmi obtížným. Veřejné finance se snaží snižovat vysoké ekonomické rozdíly mezi lidmi, zároveň se snaží pomocí nařízení ovlivňovat spotřebu někte-

rých statků a zároveň chrání některé výrobce či spotřebitele před vlivem monopolů. (Kubátová, 2005)

V současné době daně plní celou řadu funkcí, mezi nejdůležitější se řadí funkce fiskální, alokační, redistribuční, stimulační a stabilizační. (Vančurová, 2010)

1.3.1 Funkce fiskální

Tato funkce bývá označována za nejdůležitější v oblasti daní. Jejím úkolem je získávání finančních prostředků do veřejného rozpočtu, ze kterých jsou pak financovány veřejné výdaje. Tato funkce má své počátky už v dobách, kdy panovníci museli zajistit financování potřeb svého dvora. (Kubátová, 2010)

Většinou se od daní požaduje více funkcí najednou, vždy však musí být zachována jejich fiskální funkce, ale i v současné době se dají najít výjimky a to například v podobě ekologické daně. (Vančurová, 2010)

1.3.2 Funkce alokační

Tuto funkci uplatňujeme tehdy, když se na trhu projevuje neefektivnost v alokaci zdrojů. Příčinami tohoto tržního selhání jsou: existence veřejných statků, statků pod ochranou, externalit a nedokonalá konkurence. (Kubátová, 2010)

Daně mohou plnit tuto funkci stejně jako je tomu u přímých výdajů do oblastí nebo odvětví, ve kterých je zájem o veřejné investice. Subjektům téměř nezáleží na tom, zda dostane od státu příspěvek či dotaci, nebo dosáhne stejného užitku tím, že mu stát umožní úlevy na daních a tím si sám uspoří prostředky na investici, kterou plánuje. Stát může pomocí své politiky podporovat subjekty, aby začaly usměřňovat svojí spotřebu. Někdy i nepatrná nabídka na snížení daňové povinnosti pomůže alokovat prostředky tam, kde je stát považuje za účelné. Stejně tak stát může znevýhodňovat spotřebu vybraných statků či služeb, jako je tomu například u spotřebních daní na tabákové výrobky či alkohol. (Vančurová, 2010)

1.3.3 Funkce redistribuční

Redistribuční funkcí se stát snaží zmírnit dopady rozdílů v příjmech ekonomických subjektů. Snaží se napravit nespravedlnost, kterou lidé vnímají při rozdělení důchodů a bohatství fungováním trhu. Pomocí daní se část důchodů a bohatství přesunuje směrem od bohatších k chudším jedincům. Často je však obtížné určit kdo má více a měl by tedy přispívat na

přerozdělování více než ostatní, zde nastupuje stát, který tyto hranice určí. (Kubátová, 2010)

1.3.4 Funkce stimulační

Většinou jsou daně subjekty vnímány jako újma a tato funkce tohoto faktu využívá. Subjekty jsou ochotny pro zmenšení své újmy udělat hodně. Proto stát přichází pro subjekty s možnostmi nejrůznějších daňových úspor nebo je naopak i více zatěžuje zdaněním, pokud se subjekty nechovají zodpovědně. Příkladem daňové úspory mohou být možnosti pro podnikatele, kteří dosáhnou ztráty, tuto ztrátu mohou v dalších letech odečíst od svého základu daně. Negativních stimulací je používáno u statků, u kterých chce stát regulovat jejich spotřebu, pokud má obavy o zdraví spotřebitelů, těmito statky v České republice jsou například tabákové výrobky a alkoholické nápoje. (Vančurová, 2010)

1.3.5 Funkce stabilizační

Stabilizační funkce se zaměřuje na zajištění dostatečné zaměstnanosti a cenové stability a to z důvodu zmírnění dopadů, které přináší cyklické výkyvy v ekonomice. V době kdy se ekonomice nedaří, by měl stát daně zmírňovat, aby poplatníci měli více dostupných prostředků, které by pomohly opět nastartovat ekonomiku správným směrem. Tímto se povzbudí u subjektů poptávka po statcích a službách. Naopak, pokud se ekonomice daří, stát by měl mít daně vyšší, aby mohl z výdělků subjektů odebírat, tímto dojde ke korekcím příjmů a nikoli k přehřátí ekonomiky. (Kubátová, 2005)

1.4 Třídění daní

Daně se dají třídit podle různých hledisek, v každé literatuře, která se touto problematikou zabývá, můžeme najít rozdílné typy třídění. Jedním ze způsobů třídění daní je i způsob jak určitá daň dokáže plnit výše popsané funkce daní. Mezi základní třídění daní se řadí daně přímé a nepřímé, dále se můžeme setkat se členěním podle použité jednotky, či podle vztahu ke zdaňovacímu období, objektu a dalšími.

1.4.1 Přímé daně

Přímé daně jsou poplatníkovi vyměřeny na základě jeho důchodu či majetku. Výše této daně jde na úkor důchodu osoby, které jsou předepsány, nemůže se jim vyhnout a přenést část na jiné ekonomické subjekty. Daně jsou adresné a vycházejí z majetkové či důchodové

situace osoby, která si jejich výši nechá vypočítat a odvede je, zná tak hodnotu, kterou odvádí.

1.4.2 Nepřímé daně

Nepřímé daně jsou poplatníkem placeny a vybírány v cenách zboží, služeb, převodů a pronájmů. Okamžik, kdy dochází ke zdanění, nastává většinou při samotném nákupu či spotřebě příslušné komodity. Tato kategorie daní nerespektuje důchodovou ani majetkovou situaci poplatníka, neboť jsou vyměřeny ve stejné výši pro osoby s vysokými a nízkými příjmy či bohatstvím. Daně nepřímé jsou neadresné, běžný občan si nemusí uvědomovat jejich výši. (Široký, 2008)

1.4.3 Členění dle objektu

Třídění daní pomocí objektu je rozlišeno podle objektu, na nějž jsou daně ukládány. Mezi tyto daně řadíme daně z důchodů, ze spotřeby a z majetku, dále se můžeme také setkat s daní z hlavy a výnosovou daní. Daň z hlavy je stejná pro všechny poplatníky bez ohledu na to, zda mají či nemají příjem. Řadí se sem například poplatky za odvoz komunálního odpadu. (Kubátová, 2005)

1.4.4 Členění dle veličiny

Toto třídění se dělí podle veličiny, z níž se daň platí na kapitálové a běžné daně.

Za kapitálové daně se považují ty, jež jsou uloženy na stavovou veličinu, která vyjadřuje množství, zásobu či stav. Za stavovou veličinu považujeme zásobu kapitálu, kterou je množství zboží na skladě, stav nemovitého majetku či množství peněz na účtu. Kapitálovou daní je tedy daň z majetku, stejně tak jako dědická a darovací.

Za daně běžné se považují ty, které jako objekt zdanění mají tokovou veličinu. Toková veličina se zjišťuje za časový úsek. Časovým úsekem může být rok, měsíc a další, které jsou ohraničeny časovým určením od – do. Mezi tokové veličiny se řadí produkt, důchod, přidaná hodnota, spotřeba. Nejdůležitějšími zástupci tedy jsou daně důchodové, spotřební a daň z přidané hodnoty. (Kubátová, 2010)

1.4.5 Členění dle vztahu k poplatníkovi

Třídění daní podle vztahu k poplatníkovi se vztahuje k platební schopnosti subjektů. Dělí se na daně osobní a daně in rem.

Osobní daně jsou adresované a mají vztah ke konkrétnímu poplatníkovi tak, že berou v úvahu jeho platební schopnost. Řadí se zde osobní důchodové daně. Dan in rem nebere v úvahu platební schopnost, platí se vždy. Jedná se především o daně spotřební, z přidané hodnoty, výnosové, ale také důchodové. (Kubátová, 2005)

1.4.6 Členění dle dopadu

Třídění podle progrese je velmi důležité a to hlavně v souvislosti s požadavkem spravedlnosti. Pro posouzení spravedlnosti zdanění je potřeba vědět, zda relativně větší daň platí bohatí či chudí. Sledujeme zde tedy dopady daní a změnu daňového zatížení s růstem důchodu poplatníka. Daně podle této skupiny mohou být proporcionální, progresivní a regresivní.

Proporcionální jsou daně tehdy, když se při změně důchodu nezmění poplatníkovi míra zdanění. Progresivní se projevuje tím, že čím vyšší je příjem poplatníka, tím více platí. Regresivní daň působí přesně opačně, a tedy při růstu důchodu míra zdanění klesá. (Kubátová, 2005)

1.4.7 Členění dle druhu sazby

Toto dělení se zakládá na vztahu mezi velikostí daně a velikostí daňového základu. Jsou to daně specifické, ad valorem, stanovené bez vztahu ke zdaňovanému základu.

Specifické daně jsou stanoveny podle množství jednotek daňového základu nebo podle množství jednotek užitečné vlastnosti v daňovém základu. Tyto daně se také označují jako jednotkové. Zařazují se zde daně spotřební, pozemková, domovní, a to z důvodu že užívané plochy jsou specifické. Dá se sem řadit i daň z hlavy. Specifické daně zůstávají stejné v období inflace.

Daně ad valorem se určují podle ceny zdaňovaného základu. Tento pojem zahrnuje daň z přidané hodnoty a obratovou daň, stejně tak zde lze zařadit i daň důchodovou, výnosovou, jelikož jejich výše se určuje jako procento ze základu daně. Tyto daně rostou společně s inflací.

Daň stanovená bez vztahu k zdaňovanému základu zahrnuje daně paušální a z hlavy. Už jen pouhá existence subjektu zavazuje k placení daní. Tyto daně nemají distorzní efekty, jelikož je poplatník nemůže ovlivnit. (Kubátová, 2005)

1.4.8 Členění dle daňového určení

Zde se daně dělí podle rozpočtu, do kterého plynou, mohou to být daně státní, municipální, vyšších územněsprávních celků či svěřené.

1.4.9 Členění institucionální

Institucionální třídění daní se používá ke srovnávacím a řídicím účelům. Důležité je to především z hlediska statistického zpracování údajů o příjmech veřejných rozpočtů, které provádějí různé národní či mezinárodní instituce. Toto třídění musí splnit také podmínky statistické vykazatelnosti u zpravodajských jednotek. Nejvýznamnější jsou klasifikace podle OECD nebo Mezinárodního měnového fondu, které slouží pro účely sestavení státních rozpočtů. Pro účely sledování hrubého domácího produktu a ostatních makroekonomických agregátů slouží Statistika národních účtů OSN. V České republice se nejvíce setkáváme s tříděním podle bilance příjmů a výdajů státního rozpočtu. (Kubátová, 2010)

1.5 Daňové incidence

Důsledky ekonomického zdaňování jsou různé a mají vliv jak na rozdělování důchodů a efektivnost využívání zdrojů, což jsou účinky mikroekonomické, tak také na účinky makroekonomické, kam řadíme ekonomický růst, zaměstnanost a cenovou hladinu. Mezi těmito účinky existují interakce ať už kladné či protisměrné.

Teorie, která se zkoumáním těchto aspektů daňových systémů zabývá, je daňová incidence. V širším pojetí totiž neexistuje daň, která by neměla vliv na zkreslení tržního mechanismu. Téměř každá daň má substituční a důchodový efekt. Na dokonale konkurenčním trhu existuje přesun daňového břemene, ekonomické realitě však lépe odpovídají nedokonalé trhy. (Široký, 2008)

Daň placená subjektem, jednotlivcem či společností může být přesunutá. Tyto přesuny se realizují na trzích výrobků, faktorů či kapitálu, a to buď dopředu, což znamená přenesení na kupujícího na daném trhu, nebo přenesení na prodávajícího čímž je posun dozadu. Posun může být částečný, plný, nulový nebo dokonce i více než stoprocentní. Daňový přesun nemůže být podceňován, neboť v jeho důsledku jsou značně modifikovány původní záměry daňové politiky. (Kubátová, 2010)

1.5.1 Incidence daní na trhu výrobních faktorů

Daně, jež jsou uvaleny na trhy výrobních faktorů, jsou vztaženy hlavně na prodej jejich služeb, tedy na důchod, který je inkasem za tyto poskytnuté služby. Zdanění faktorů z hlediska jejich nabídky je příčinou, která otáčí a posouvá křivky poptávky po těchto službách směrem dolů. (Široký, 2008)

1.5.2 Incidence daní na trhu práce

Tak jako na trhu zboží a výrobních faktorů dochází k přesunu také na trzích kapitálových. Trh práce je specifickým trhem výrobních faktorů. Zajímavostí je, že cena práce v důsledku kolektivního vyjednávání je nepružná směrem dolů, čímž se zaměstnavateli znemožňuje rychlé přenesení daně ze zdanění práce na zaměstnance formou nižších mezd. Dalším specifikem, které může nastat, je možnost zpětně zahnuté křivky nabídky práce, což může vyvolat uložená daň na mzdy. Může pak docházet k paradoxu, kdy zaměstnavatel snížil mzdy o tolik, že z toho nadále těží, jelikož cena práce je pro něj v tu chvíli ještě nižší než před zdaněním. (Kubátová, 2010)

1.5.3 Incidence firemních daní

Incidence firemních daní je závislá na typu daně. Rozlišujeme zde vlivy daní na jednotku spotřebitelského výrobku a daň ze zisku. Pokud se jedná o jednotkové daně je důležitá pružnost marginálních nákladů firmy a možnost firmy tyto náklady přizpůsobovat změnám v poptávce. Naopak zavedení daně ze zisku má rozdílné dopady na firmy maximalizující zisk a jiný na firmy maximalizující obrat. Firma maximalizující zisk při zdanění zisku buď zachová stejný objem výroby, nebo ukončí produkci. Naproti tomu firma maximalizující obrat chce po zdanění zisku opět dosáhnout alespoň minimálního požadovaného zisku, a proto sníží objem své produkce. (Široký, 2008)

1.5.4 Incidence daní a časový faktor

Při analýze daňových dopadů hraje délka časového období důležitou roli. V delším časovém úseku se vliv daně začíná přesouvat i do dalších oblastí trhu. Stává se, že se poté trhy začnou vzdalovat dokonale konkurenčnímu a tím obtížněji se bude stanovovat celkový dopad daně. (Široký, 2008)

2 DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

Daň z přidané hodnoty je daní nepřímou, je často také označována za univerzální spotřební daň, jelikož zatěžuje výdaje spotřebitelů. V České republice byla zavedena od 1. ledna 1993. Správu DPH zabezpečují příslušné finanční a při dovozu celní úřady. (Svaz účetních, 2000)

Je to daň vícerázová a to z důvodu, že odstraňuje duplicity tak, že se vstupy podruhé již nezdaňují a dani podléhá pouze hodnota přidaná zpracováním u daného plátce. Při dovozu dani podléhá hodnota dovezeného zboží nebo služba a výstupy dovozce jsou ze zdanění vyloučeny. (Kubátová, 2010)

Daň z přidané hodnoty zohledňuje pouze přidanou hodnotu příslušného zboží a je proto vybírána na každém stupni zpracování, podle toho co bylo na příslušné úrovni k hodnotě statku přidáno. Základní myšlenka je tedy jednoduchá, ale v praxi je občas obtížné určit, co nově přidanou hodnotu tvoří. Z tohoto důvodu se daňová povinnost u DPH stanovuje nepřímou. Daňové subjekty jsou povinny zdanit svou produkci a zároveň je jim umožněno, aby daň, kterou odvedou státu, mohli snížit o tu, kterou sami zaplatili v cenách nákupů pro svou produkci. (Vančurová, 2010)

2.1 Základní pojmy

Mezi základní pojmy patří výstupy, jimiž jsou označovány prodeje, daň na výstupu je tedy daň, která je z nich vybrána. Opakem jsou vstupy, což jsou nákupy a daň v jejich ceně zaplacená je daní na vstupu. DPH se neodvádí z každého jednotlivého prodeje či nákupu, ale vybírá se za určitý časový úsek za zdaňovací období.

Ve zdaňovacím období subjekt zaznamenává své daně na vstupu a výstupu. Z těchto hodnot poté zjistí svou daňovou povinnost, která je rozdílem mezi sumou daně na výstupu a odpočtem daně. Vlastní daňová povinnost vzniká, když je rozdíl kladný, pokud je záporný jedná se o nadměrný odpočet, který prakticky představuje přeplatek na dani a vzniká tak subjektu nárok vůči státu. (Vančurová, 2010)

2.1.1 Předmět daně

Předmětem daně je dle zákona o dani z přidané hodnoty:

- *dodání zboží nebo převod nemovitosti anebo přechod nemovitosti v dražbě za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti, s místem plnění v tuzemsku,*
- *poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti, s místem plnění v tuzemsku,*
- *pořízení zboží z jiného členského státu Evropské unie za úplatu, uskutečněné v tuzemsku osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti nebo právnickou osobou, která nebyla založena nebo zřízena za účelem podnikání,*
- *pořízení nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou nepovinnou k dani, dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku. (Česko, 2012)*

Za zboží považujeme movité věci, jsou zde však určité výjimky. Řadíme sem teplo, chlad, elektrickou energii, vodu, plyn. Musíme si však dát pozor, voda sice je považována za zboží, ale odběr vody je považován za službu. Do zboží se zpravidla nezahrnují peníze a cenné papíry.

Dodáním zboží je zejména převod práva nakládat se zbožím jako vlastníkem, nejčastěji za úplatu. Obdobně jako dodání zboží se hodnotí převod nemovitosti. Ke zdanění dochází po převodu vlastnického práva k nemovitosti.

Za poskytnutí služby se považují veškeré činnosti, které nejsou dodáním zboží nebo převodem nemovitosti.

Vše, co má povahu předmětu daně, se obecně nazývá plnění. (Vančurová, 2010)

2.1.2 Osoby povinné k dani a plátcí daně

Nejdůležitější skupinou osob, z hlediska výběru DPH jsou ti, kteří samostatně vykonávají ekonomickou činnost a to na území našeho státu či v jiném státě EU. Tyto subjekty nazýváme osobou povinnou k dani. Některé osoby povinné k dani jsou však od povinnosti uplatnit daň na výstupu osvobozeny. (Vančurová, 2010)

Povinnost odvádět daň mají jen plátcí daně, jimiž jsou jak právnické tak fyzické osoby, které uskutečňují svá zdanitelná plnění v rámci své podnikatelské činnosti. Daň odvádějí na vlastní zodpovědnost do státního rozpočtu. (Svaz účetních, 2000)

Plátce daně se musí zaregistrovat na finančním úřadu, k němuž místně přísluší a odvádět daň z přidané hodnoty ze svých zdanitelných plnění. (Vančurová, 2010)

Plátce se registruje buď povinně, nebo dobrovolně. Povinná registrace je nutná, pokud obrat osoby překročí registrační limit. Dobrovolně z vlastní vůle se může stát plátcem daně i osoba, která nesplňuje obrat k povinné registraci, musí však uskutečňovat plnění, která se zahrnují do obratu. (Svaz účetních, 2000)

2.1.3 Základ daně

Základem daně je vše, co jako úplatu obdržel nebo má obdržet plátce za uskutečněné zdanitelné plnění, včetně částky na úhradu spotřební daně od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečněno, nebo od třetí osoby, bez daně za toto zdanitelné plnění. (Česko, 2012)

Do základu daně se dále zahrnují spotřební daně, clo a daň z energií, dotace k ceně, vedlejší související výdaje, jimiž jsou především balné, cena přepravy a pojištění poskytované spolu se zbožím a poskytnutý materiál v ceně služby. Pokud však byla poskytnuta sleva při dodání, snižuje se základ daně o tuto částku.

Pro stanovení základu daně se vychází z ceny nebo úhrady, pokud není úplata v penězích stanovena, považuje se za základ daně cena obvyklá. Touto cenou se oceňují například bezúplatné převody či nepeněžité plnění, nebo pokud jde o plnění mezi spojenými osobami či vůči zaměstnancům. (Vančurová, 2010)

2.1.4 Osvobozená plnění

Část předmětu daně je od daně z přidané hodnoty osvobozena, což znamená, že plátce není povinen uplatnit daň na výstupu při uskutečnění plnění. V současném systému existují 2 režimy osvobozeného plnění. U první skupiny se plátcům zachovává nárok na odpočet, což pro plátce znamená daňovou úsporu, ale u druhé skupiny plátce při osvobozeném plnění ztrácí nárok na odpočet a z tohoto důvodu se stává často pro plátce osvobození nevýhodné.

Nejčastěji se s osvobozením bez nároku na odpočet setkáme u poštovních služeb, jako je dodání poštovních zásilek a poštovní poukazy, pokud plnění poskytuje držitel poštovní licence.

Dále je to převážná část finančních činností, jako je například převod cenných papírů, nebo obchodního podílu, přijímání vkladů od veřejnosti, poskytování úvěrů a peněžních půjček,

platební styk a zúčtování, poskytování bankovních záruk, směnářská činnost a operace týkající se peněz.

Pojišťovací činnosti, včetně penzijního připojištění, sociální pomoc, vymezené zdravotnické služby a zboží poskytované v rámci těchto služeb oprávněnými subjekty, osvobození se však nevztahuje na výdej a prodej léčiv a to i na lékařský předpis.

Stejně tak sem řadíme základní okruhy služeb při výchově a vzdělávání dětí a mládeže a rekvalifikační kurzy pro dospělé a to včetně dodání zboží.

Zpravidla i nájem pozemků a staveb a převod pozemků s výjimkou stavebních pozemků a dále převod staveb, bytů a nebytových prostor minimálně po třech letech od kolaudace nebo nabytí. (Vančurová, 2010)

2.2 Výhody a nevýhody DPH

Mezi výhody daně z přidané hodnoty se řadí neutralita, snadná použitelnost v mezinárodním obchodě, transparentnost, možnost zdaňovat nejen zboží, ale i služby, výnosnost pro státní příjem, odolnost vůči daňovým únikům. (Široký, 2008)

K nevýhodám patří náročnost přechodu na novou daň, administrativní nákladnost fungování daně, obavy ze zvýšení inflace. (Kubátová, 2010)

2.2.1 Neutralita

DPH je daní neutrální ke konkurenci i vůči organizační struktuře podnikatele, neznevýhodňuje tedy žádnou výrobní aktivitu (Široký, 2008). Technika daně umožňuje, aby konečný podíl daně v ceně zboží, nebo služby odpovídal sazbě daně v zákoně. Tímto se zamezuje diskriminaci statků s vyšším počtem stupňů zpracování. (Kubátová, 2010)

2.2.2 Výhodnost v mezinárodním obchodě

V posledních letech, kdy výrazně vzrůstá intenzita mezinárodního obchodu, stoupá význam omezení daňových distorzí v mezinárodním obchodu u daně z přidané hodnoty (Kubátová, 2010). Daň se vybírá z dovozu zboží ve stejné výši jako u tuzemského zboží, export zdaňován není, díky tomuto ošetření jsou vytvořeny rovné konkurenční podmínky na zahraničních trzích, a to z důvodu, že DPH jsou v jednotlivých zemích různé a zamezuje se tak kumulaci daní v přesunech zboží a služeb. Vývozci je předběžně zaplacená daň refundována osvobozením od daně s nárokem na odpočet pro export. (Široký, 2008)

2.2.3 Možnost zdanit služby

Pomocí daně z přidané hodnoty se zvýšila úspěšnost zdanění služeb, u nichž všeobecně existuje velké množství možností pro daňové úniky. Jednorázové daně z obratu usnadňovaly některé daňové úniky, jelikož se složitě musí rozlišovat uživatelé služeb podle toho, zda se jedná o spotřebu konečnou či výrobní. Díky zahrnutí služeb do zdanění se rozšířila daňová základna a zvýšil se tak daňový výnos. DPH selhává pouze u služeb, u kterých je obtížné rozpoznat přidanou hodnotu, proto jsou některé služby vyjmuty z předmětu daně. (Kubátová, 2010)

2.2.4 Výnos pro státní příjem

V zemích, kde došlo k zavedení DPH, tvoří její výnosy jednu z největších položek příjmů do veřejných rozpočtů a to hlavně díky všeobecnosti této daně. (Široký, 2008)

V mnoha zemích se na daň z přidané hodnoty přešlo právě z důvodu možnosti vyšších příjmů do veřejných rozpočtů a také z důvodu snížení zatížení důchodovými daněmi. Jelikož rozšiřuje zdanění spotřeby o služby a je odolná proti daňovým únikům řadí se mezi výnosově silné nepřímé daně. (Kubátová, 2010)

2.2.5 Odolnost vůči daňovým únikům

Pokud dochází k důsledné realizaci systému daně, jsou subjekty nuceny k disciplíně a účinně se tak zabraňuje daňovým únikům (Široký, 2008). Pozitivní vlastností daně z přidané hodnoty je lepší ochrana před daňovými úniky. Systém náhrady výdajů daně na základě evidence o dani na výstupu snižuje daňové úniky, neboť plátce daně staví do řetězů, v němž má každý subjekt zájem na potvrzení o zaplacení daně v ceně zboží. Dodavatelé jsou si vědomi, že o jejich nákupech a prodejkách existují doklady, ke kterým má přístup finanční úřad a existuje zde možnost kontroly právě ze strany finančního úřadu. (Kubátová, 2010)

2.2.6 Náročnost přechodu na novou daň

Za hlavní argumenty proč DPH nezavádět je náročnost přechodu a administrativní nákladnost a také politicky velmi složitý proces jejího zavedení. Přechod na daň z přidané hodnoty je velká změna a její cena je velice vysoká. Často je problém s odporem veřejnosti, s registrací subjektů daně a vyškolením subjektů k používání systému. Dalším významným

problémem je technické vypořádání se s dříve nakoupeným výrobním zařízením, nebo se smlouvami dříve uzavřenými. (Kubátová, 2010)

2.2.7 Administrativní nákladnost

Administrativní nákladnost patří mezi nevýhody zavedení daně z přidané hodnoty. Náročnost na administrativní náklady je dána nutností systému evidence, její přímá vazba na možnost ovlivnit cenovou hladinu a jednorázové problémy spojené se zavedením této evidence. Dalším požadavkem pro stanovení daně je vedení přesného účetnictví. (Široký, 2008)

Daň z přidané hodnoty je administrativně náročná jak pro plátce tak také pro stát. A to především z důvodů, velkého množství plátců a náročnosti účtování. V současné době je v České republice přes 500 000 plátců daně (Česká daňová správa, 2012). Legislativa proto umožňuje úlevy pro menší firmy, kdy mohou být od daně osvobozeny či používat jednodušší postupy. (Kubátová, 2010)

Pro rozvojové země je zavedení DPH kvůli své administrativní nákladnosti nepříliš vhodné. (Široký, 2008)

2.2.8 Obavy ze zvýšení inflace

Odpůrci zavedení daně z přidané hodnoty poukazují na nebezpečí spojené s možností růstu inflace po zavedení daně. Tím, že je DPH obsažena v cenách nejen zboží, ale i služeb a tvořena na všech úrovních zpracování, má velký vliv na cenu na trhu. Pokud se sazba daně zvýší o procentní bod, vyvolá tento růst změnu také u inflace a to zvýšením v celé ekonomice o více než procentní bod. Proto jsou před zavedením DPH u veřejnosti silné obavy z náhlého růstu cen a tím i inflace, jde zde však spíše o psychologické důvody. (Široký, 2008)

2.3 Sazby DPH

Ve většině zemí se používá více než jedna sazba daně z přidané hodnoty. Systém zavedení různých sazeb daně je více náročný, než jen pouhá jednotná sazba daně. Důvod zavedení více druhů sazeb je čistě praktický a to hlavně z důvodu, aby služby, které snadněji unikají dani, měly nižší sazbu, neboť snížená sazba je pro poskytovatele služeb přijatelná a jsou tak ochotni platit daň. Naopak se zvyšováním sazeb dochází k většímu množství pokusů o daňové úniky.

Dalším důvodem, proč zavádět více sazeb daně je snaha snížit regresivní dopady daně. Proto jsou na předměty a služby základní potřeby uvalovány nižší sazby daně z přidané hodnoty a v některých zemích jsou dokonce speciální sazby daně pro luxusní statky. (Kubátová, 2010)

V České republice se používají v současné době 2 sazby daně - základní a snížená.

Aby se mohla stanovit sazba daně, je třeba nejprve řádně zatřídit zboží podle Harmonizovaného systému a služby podle Standardní klasifikace produkce. Často je však zatřídění značně obtížné a subjekty tak využívají možnosti závazného posouzení přiřazení správné sazby daně od správce daně.

V rámci Evropské unie jsou stanoveny pouze minimální sazby jak pro sazbu základní (15 %), tak i sníženou (5 %). Státy si však mohou vyjednat i trvalou výjimku pro nižší sníženou sazbu, či základní sazbu navýšit. (Vančurová, 2010)

2.3.1 Snížená sazba DPH

Uplatnění snížené sazby daně z přidané hodnoty je regulováno Evropskou unií. Členské státy mohou do snížené sazby zařadit jen ty druhy zboží a služeb, které jsou vyjmenovány ve směrnici Evropské unie, případně ty, u kterých si v rámci jednání v Evropské unii vydobily výjimku. Zboží a služby zařazené ve snížené sazbě daně jsou uvedeny v příloze č. 1 zákona o dani z přidané hodnoty. Nebo v přílohách této práce PI.

Důvody pro uplatnění snížené sazby u zboží jsou zejména:

- Sociální – snížená sazba se používá u základních životních potřeb, jimiž jsou potraviny, léky a zdravotnický materiál, kompenzační pomůcky pro zdravotně postižené.
- Kulturně sociální – sem se řadí knihy, časopisy a noviny.
- Dodání staveb pro sociální bydlení.

Služby, které se zahrnují do snížené sazby daně z přidané hodnoty, nalezneme v příloze č. 2 zákona, nebo v příloze PII této práce.

U služeb je aplikace snížené sazby zejména z důvodu:

- Sociální – řadí se zde sociální a zdravotní služby, pokud nejsou osvobozeným plněním bez nároku na odpočet, péče o děti, staré, nemocné a zdravotně postižené.

- Kulturně sociální – aplikují se zejména u vstupného na kulturní a sportovní akce, činnosti spisovatelů, malířů, sochařů, herců a interpretů, služby posiloven a kondičního cvičení.
- Pravidelná hromadná přeprava osob,
- úprava a rozvod vody, sběr, svoz a zpracování komunálního odpadu,
- ubytovací služby,
- rekonstrukce a opravy staveb pro bydlení. (Vančurová, 2010)

Evropská unie povoluje zařazení většiny služeb, s velkým podílem lidské práce do snížené sazby daně.

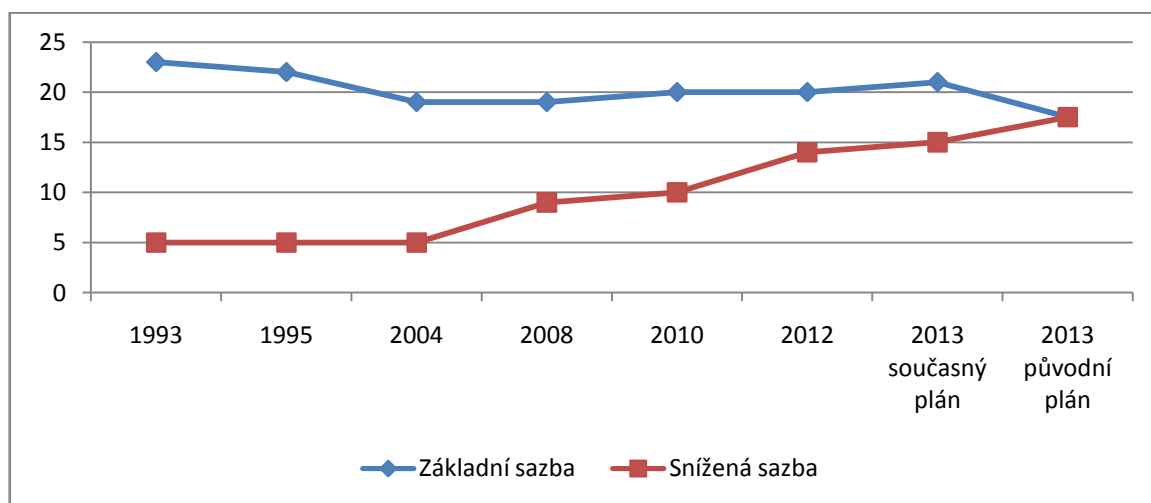
V současné době je snížená sazba daně z přidané hodnoty ve výši 14 procent.

2.3.2 Základní sazba DPH

Základní sazba daně z přidané hodnoty je v současné době ve výši 20 procent. Základní sazba se používá v případech, které nejsou výslovně uvedeny v přílohách zákona o dani z přidané hodnoty (Vančurová, 2010).

2.3.3 Vývoj DPH

Daň z přidané hodnoty se od svého zavedení v České republice v roce 1993 stačila již mnohokrát změnit. Největší a nejzásadnější jsou změny patrné v posledních 5 letech. Výrazné skoky ve výši sazby jsou zejména u snížené sazby daně z přidané hodnoty. Původním plánem pro rok 2013 bylo sjednocení sazeb DPH na úroveň 17,5 procenta, v současné chvíli je reálnější opětovné navýšení obou sazeb DPH o 1 procentní bod.

Graf 1 – Vývoj sazeb DPH v České republice (vlastní zpracování)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 SOUČASNÁ SITUACE SNÍŽENÉ SAZBY DPH

Na začátku roku 2012 se skokově změnila snížená sazba daně z přidané hodnoty z 10 na 14 procent. Po schválení této změny nastalo období predikcí, jaké dopady tento skokový růst daně bude mít na rozpočty obyvatelstva a zda se dosáhne požadovaného zvýšení příjmů do státního rozpočtu. Právě zvýšení výnosů státního rozpočtu bylo hlavním důvodem, proč se vláda rozhodla k tomuto razantnímu kroku. Položky, které jsou zařazené ve snížené sazbě daně z přidané hodnoty a jsou uvedené v přílohách zákona, se k 1. 1. 2012 nezměnily.

Prvotním plánem, se kterým přišlo Ministerstvo financí České republiky, bylo sblížení jak základní tak snížené sazby daně z přidané hodnoty. Jelikož je příjem z výběru této nepřímé daně významnou položkou ve státním rozpočtu, bylo vzhledem k současné ekonomické situaci nemyslitelné, aby se snížila základní sazba daně z přidané hodnoty, reálné by navíc bylo jen snížení na minimální úroveň stanovenou Evropskou unií tudíž na výši 15 procent. Proto se začalo se zvyšováním sazby snížené, což ovlivňuje především ceny základních potřeb obyvatelstva, jako jsou potraviny, léky, a také poskytování vybraných služeb.

Ke sjednocení obou sazeb daní mělo podle původních plánů dojít k 1. 1. 2013, a to na výši 17,5 procenta. Podle posledních analýz, které provedlo ministerstvo financí, je však toto sjednocení v roce 2013 nepravděpodobné a to z důvodu, že chce vláda udržet schodek státního rozpočtu na původně plánované úrovni v poměru k výkonu ekonomiky, která má v současné chvíli pomalejší růst, než ministerstvo při plánování odhadovalo.

Proto se v březnu letošního roku vláda dohodla, že i v nastávajícím roce 2013 budou zachovány 2 sazby daně z přidané hodnoty, ale obě se zvýší o jeden procentní bod. Dojde však nejspíše k omezení položek, na které se snížená sazba bude moci uplatňovat. Veškeré tyto úpravy by měly napomoci snižování schodku státního rozpočtu.

Pokud by skutečně došlo ke sjednocení obou sazeb daně od roku 2014, stala by se Česká republika výjimkou mezi státy Evropské unie. Mnoho států EU má dokonce více než 2 sazby daně. Z následující tabulky je patrné, že základní sazba v České republice je v průměru Evropské unie, ale sazba snížená je významně nadprůměrná společně s Maďarskem, které však jako kompenzaci má snížené sazby dvě.

Tabulka 1 – Sazby DPH ve vybraných státech EU (Evropská komise)

Stát	Základní sazba	Snížená sazba
Česká republika	20	14
Slovensko	20	10
Polsko	23	8 a 5
Německo	19	7
Maďarsko	27	18 a 5
Francie	19,6	7; 5,5 a 2,1
Irsko	23	13,5; 9; 4,8 a 0

Nejzásadnější změny při zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty se dotýkají cen potravin a léků. Podle Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR byly předpoklady růstu cen potravin 5 až 10 procent. Touto predikcí se bude práce zabývat v komparativní analýze.

Počátkem roku 2012 došlo díky zvýšení snížené sazby daně z 10 na 14 procent ke zdražení převážně potravin, nealkoholických nápojů, vodného a stočného, tepla, městské dopravy, knih, časopisů a novin, ubytovacích služeb, vstupného na kulturní akce, léků a zdravotnických pomůcek, dětských plen či stavebních prací.

Schválení zvyšování snížené sazby daně z přidané hodnoty však nebylo jednoduché, poslanecká sněmovna musela přehlasovat i veto senátu a i přes tyto zdlouhavé procesy se již několikrát opět sazby upravovaly. Jak již bylo uvedeno, současný plán nepočítá od roku 2013 s jednotnou sazbou daně, nýbrž se zvýšením obou dosavadních sazeb.

Při vysvětlování důvodů zvyšování snížené sazby DPH sdělila vláda za hlavní důvody zvýšený přínos do státního rozpočtu. Navýšení daně o 4 procentní body mělo dle predikcí Ministerstva financí přinést o 18 až 24,5 miliardy korun za letošní rok více než tomu bylo v roce 2011. Všechny takto vybrané peníze mají být použity na financování důchodové reformy a výplatu stávajících důchodů. S menším rozpočtem se budou muset vypořádat města a obce, které zvýšení DPH citelně zasáhlo u výdajů na městskou dopravu, opravy bytového fondu či při provozu svých příspěvkových organizací.

Po schválení zvýšení sazby daně se hlavně u Svazu českých knihkupců a nakladatelů zvedla velká vlna nevole proti zvýšení DPH na knihy. Přišli s několika peticemi na zachování nižší daně na knihy. Důvody pro zachování či přímo snížení dokládali negativním vlivem, který nastal v roce 2008 po zvýšení daně z 5 na 10 procent. Mezi hlavní argumenty odporu patřil také fakt, že většina zemí v EU se snaží podporovat gramotnost a sečtělost svých občanů zavedením nízkých daní na knihy, v některých státech jsou dokonce nižší, než u potravin jak dokládá níže uvedená tabulka, která byla publikována v roce 2011.

Tabulka 2 – Sazby DPH na knihy k 1. 1. 2012 v různých státech (Evropská komise)

Stát	DPH knihy (%)	DPH základní sazba (%)
Velká Británie	0	20
Lucembursko	3	15
Itálie	4	20
Kypr	5	15
Francie	5,5	19,6
Portugalsko	6	23
Řecko	6,5	23
Německo	7	19
Slovinsko	8,5	20
Finsko	9	23
Rakousko	10	20
Lotyšsko	12	22
Bulharsko	20	20
Dánsko	25	25

Stejně jako Svaz českých knihkupců, také Česká lékárnická komora se proti zvyšování snížené sazby velmi ohrazovala, neboť prvotním návrhem bylo dokonce zavedení základní sazby daně na léky, což mělo přinést do státního rozpočtu přibližně 5 miliard korun za rok

2012. Tento návrh se však rychle změnil na nyní již platné zavedení 14 procentní sazby DPH. Česká lékárnická komora se stejně jako ostatní svazy a sdružení, které nesouhlasily se zvyšováním DPH, rozhodla pro apelaci na vládě, hlavními argumenty byly sazby daně na léky v ostatních zemích Evropské unie. Průměrná sazba DPH na léky ve státech Evropské unie je 8%. V Británii, Irsku, ve Švédsku a na Maltě není na léky hrazené z veřejných financí uplatňována dokonce žádná DPH. Základní sazbou jsou léky zatíženy pouze v Bulharsku, Dánsku, Německu a Norsku. Další sazby daně uplatňované na léky jsou uvedeny v tabulce, kterou uveřejnila Česká lékárnická komora.

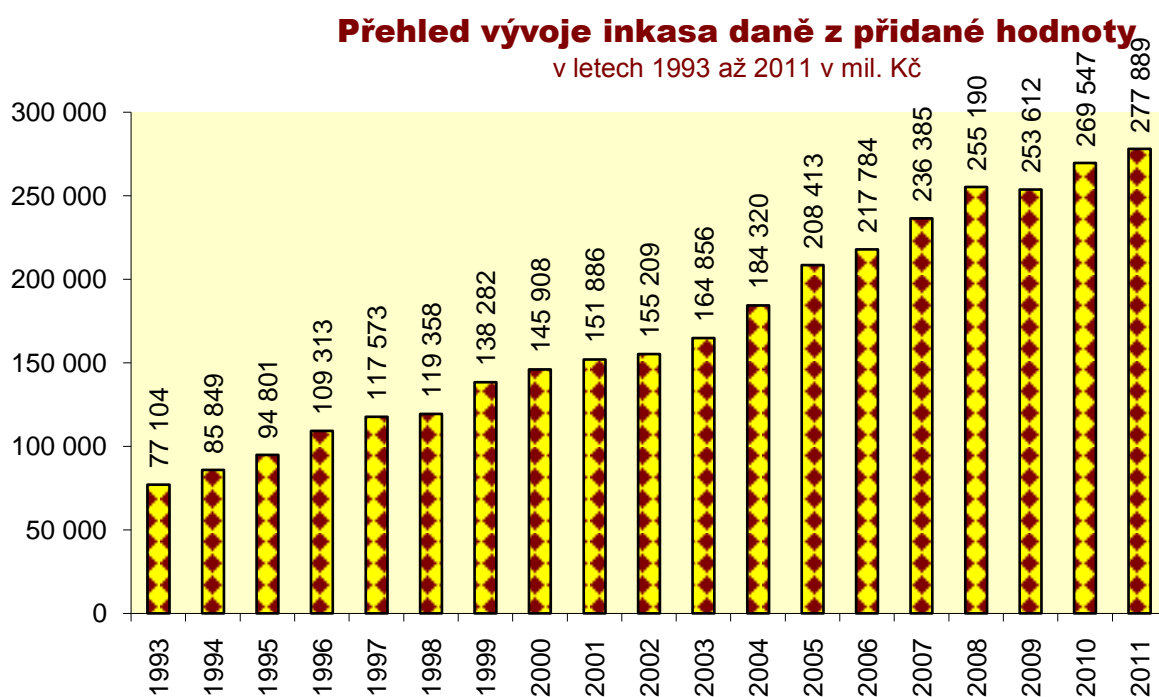
Tabulka 3 – Sazby DPH na léky k 1. 1. 2012 v různých státech EU (Česká lékárnická komora)

Stát	DPH na léky (%)	Základní sazba DPH (%)
Švédsko	0	25
Irsko	0 – 21,5	21,5
Francie	2,1 – 5,5	19,6
Lucembursko	3	15
Španělsko	4	16
Maďarsko	5	25
Belgie	6	21
Řecko	6,5	21
Finsko	8	22
Slovensko	10	19
Itálie	10	20
Německo	19	19
Bulharsko	20	20
Dánsko	25	25

3.1 Porovnání výběru daně za I. čtvrtletí 2011 a 2012

Aby se mohlo začít s posuzováním, zda zvýšení daně přineslo požadovaný efekt, bude se muset počkat nejméně do ledna roku 2013, kdy bude známo, kolik celkově zvýšení sazby DPH přineslo do státního rozpočtu. Prozatímní výsledky, které publikuje Ministerstvo financí, kdy můžeme porovnat příjem z DPH za I. čtvrtletí roku 2011 a 2012 značí růst skutečně vybraného DPH o více než 7,9 %, celkový předpokládaný růst je vlivem zvýšení snížené sazby DPH o 15,5 %. V roce 2011 se za období leden až duben vybralo 67,15 miliard korun, za stejné období v letošním roce 72,43 miliard korun podle pokladního plnění. Celkově by letos DPH mělo do státního rozpočtu přinést 308,70 miliard korun, zatím se tedy rozpočet plní na 32,6 % z pohledu celostátního inkasa daní.

3.2 Inkasa DPH od roku 1993

Graf 2 – Vývoj inkasa DPH (Ministerstvo financí)

4 KOMPARATIVNÍ ANALÝZA CEN

V rámci projektu bylo rozhodnuto o provedení komparativní analýzy cen u potravin, které jsou nejpodstatnější položkou, na kterou jsou uplatňovány výhody snížené daně z přidané hodnoty. Komparativní analýza má za úkol srovnat ceny komodit před zavedením 14 procentní sazby DPH a po jejím zavedení.

Jako podklady pro provedení analýzy byly od září 2011 uschovávány pokladní účtenky z různých obchodních řetězců, sběr podkladů probíhal do dubna 2012. Poté se musely vyloučit z cen položek ty, jež byly v danou chvíli v akci, jelikož by mohlo dojít ke zkreslení výsledků analýzy.

Od výsledků analýzy je očekáváno, že bude možné podle zjištěných hodnot rozhodnout, zda nová daňová zátěž byla převedena na konečného spotřebitele, nebo zda se raději obchodní řetězce rozhodly snížit své marže, aby zvýšení DPH na konečného spotřebitele nedopadlo.

4.1 Analýza

U analýzy cen potravin bylo rozhodnuto o výběru 30 komodit, u kterých se zjistila cena v roce 2011, poté se spočítala předpokládaná cena při zohlednění růstu DPH o 4 procentní body a ta je porovnána s reálnou cenou komodity v obchodech v roce 2012. Ve sloupci rozdíl lze sledovat, zda se ceny komodit změnil v souladu se zvýšením DPH, nebo nikoli. Kladný rozdíl znamená, že ceny rostly více, než o kolik byla navýšena sazba DPH, záporný naopak značí, že ceny jsou na nižší úrovni, než byl předpoklad po růstu DPH.

Nejprve byla provedena analýza cen pečiva. Jak je z tabulky 5 patrné, u chleba, který domácnosti kupují nejvíce, stejně jako obyčejné rohlíky, nedošlo k výraznějšímu zdražení oproti růstu DPH. Více se však projevilo zdražení u cen pečiva, které jsou zpravidla dražší, nebo vyrobené z většího množství surovin. Zvýšení u těchto „luxusnějších“ potravin, může být způsobeno také tím, že jsou samy o sobě dražší a prodejci tedy vědí, že spotřebitelé jsou ochotni si za ně připlatit. Oproti tomu cena běžného bochníku chleba je výrazně sledovanou veličinou a její razantní zvýšení by mohlo vyvolat negativní reakci spotřebitelů.

V následující v tabulce číslo 4 jsou rozepsány další položky zvoleného ukázkového nákupu domácností a je tedy možno porovnat, kterých položek se změna cen dotkla nejvíce.

Tabulka 4 – Porovnání cen potravin (vlastní zpracování)

Potravina	2011 (Kč)	Předpoklad 2012	2012 (Kč)	rozdíl
Mattoni	16,90	17,50	16,90	-0,60
Nowaco rybí filé	77,90	80,70	79,90	-0,80
Zlatá kukuřice	27,90	28,90	28,90	0
Cukr krystal	22,90	23,70	22,90	-0,80
Vejce	2,50	2,60	4,90	2,30
Rýže dlouhozrnná	39,90	41,30	39,90	-1,40
Grand aroma - káva	67,40	69,80	77,90	8,10
Luhačovská šunka	168,00	174,10	177,00	2,90
Rama 500g	38,00	39,30	42,50	3,20
Eidam 30%	119,00	123,30	129,00	5,70
Májka	18,40	19,10	18,90	-0,20
Mouka hladká	6,90	7,20	8,90	1,70
Slunečnicový olej	61,90	64,20	58,90	-5,30
Máslo	28,90	30,00	22,90	-7,10
Sirup Jupí	36,50	37,80	31,90	-5,90
Mléko	12,90	13,30	15,90	2,60
Fazole v tomatě	28,90	29,90	29,90	0
Těstoviny	9,90	10,30	13,90	3,60
Vysočina	152,00	157,60	199,00	41,40
Sardinky v oleji	12,90	13,30	18,90	5,60
Zelí bílé	14,90	15,40	15,90	0,50
Lučina	14,50	15,00	19,90	4,90

Tabulka 5 – Vývoj cen pečiva (vlastní zpracování)

Potravina	2011 (Kč)	Předpoklad 2012	2012 (Kč)	rozdíl
Houska maková	2,90	3,00	3,50	0,50
Chléb doutník	28,90	30,00	30,50	0,50
Chléb pšeničně - žitný	27,50	28,50	28,50	0
Rohlík obyčejný	2,20	2,30	2,50	0,20
Rohlík slunečnicový	6,30	6,50	6,30	-0,20
Dalamánek	4,50	4,70	8,90	4,20
Bageta fitness	8,90	9,20	11,90	2,70
Benátská bageta	19,90	20,60	21,90	1,30

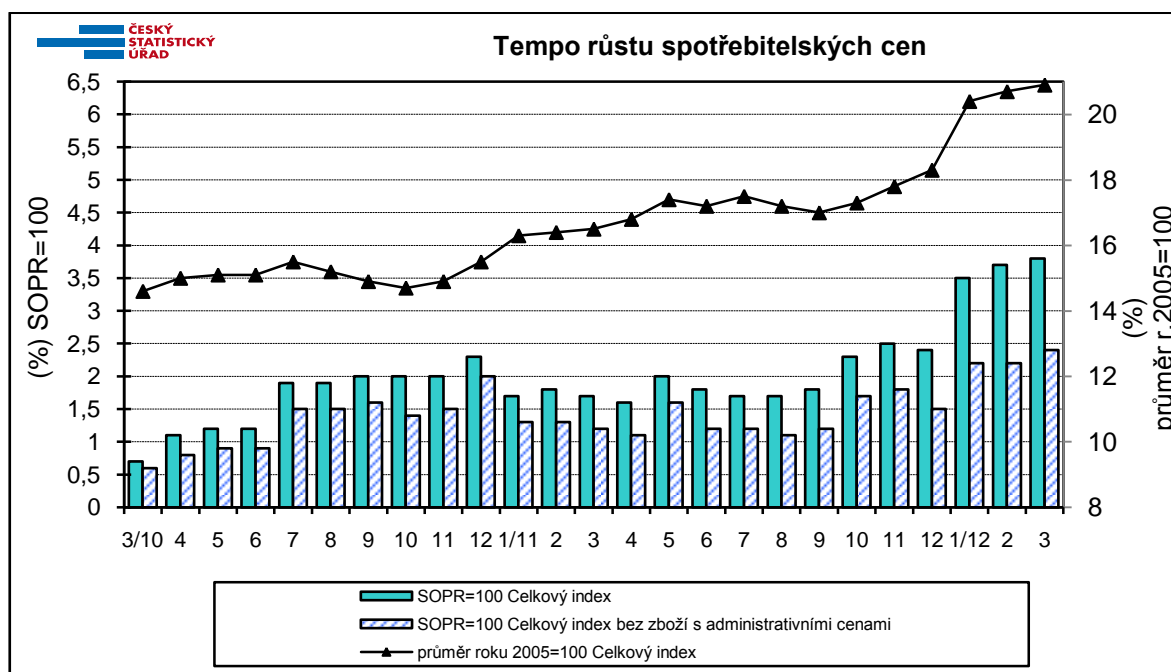
Nyní se podíváme, jak se oproti roku 2011 změnila celková cena ukázkového nákupu domácností v roce 2012.

Tabulka 6 - Porovnání cen nákupu 2011 a 2012 (vlastní zpracování)

	2011	Predikce 2012	Skutečnost 2012	Rozdíl
Celková cena	1080,1	1119,1	1188,7	69,6

Z tabulky 6 je jasně patrné, že ceny v roce 2012 skutečně vzrostly. Zajímavým faktem je, že ceny vzrostly více, než o zvýšenou sazbu DPH. Je tedy zřejmé, že obchodníci využili možnosti mediálně probíraného zvyšování DPH ke tvorbě svého vlastního zisku. Z tabulek 4 a 5 je zajímavé, že obchodníci nezdražovali nijak nápadně. U potravin, které jsou téměř denní potřeby, se zdražování vyhnuli, naopak u těch, které si domácnosti nekupují tak často se neobávali zdražit více. Analýzu však také, kromě zvýšení sazby DPH ovlivnily i další vlivy, jako je zdražování vstupů, či například různé vyhlášky vydané Evropskou unií. To dokládá například razantní růst cen vajec na počátku roku 2012, která byla právě způsobena platností vyhlášky o větším prostoru pro nosnice.

Zjištěné výsledky dokládá také analýza Českého statistického úřadu. Na grafu 3 lze vidět, jak razantnímu skoku v cenách došlo na začátku roku 2012. Je zajímavé, že za předcházející téměř 2 roky vzrostly ceny postupně o stejnou výši, jakou byl skokový nárůst na počátku roku 2012.

Graf 3 – Tempo růstu spotřebitelských cen (Český statistický úřad)

4.2 Vyhodnocení

Analýza dopadla velmi jednoznačně ve prospěch předchozích predikcí, že zvýšením snížené sazby daně z přidané hodnoty dojde ke zdražení více, než jen o 4 procentní body, které přineslo navýšení. Výsledky analýzy prokazují, že obchodníci přenesli navýšení DPH kompletně na konečného spotřebitele.

Někteří obchodníci zároveň zvyšování DPH využili pro svou reklamu, kdy ještě před platností nové sazby DPH uveřejňovali ve svých letáčích seznam potravin, u kterých nedojde od počátku roku 2012 ke zdražení vlivem právě růstu DPH. Při analýze bylo zjištěno, že u některých výrobců byly skutečně tyto hodnoty dodrženy, na úkor jiných statků, které zdražily výrazně více, než o růst DPH. Celkově je rozdíl cen ukázkového nákupu ve výši 10,8 %, což značí výrazně vyšší náklady domácností za potraviny, což později může znamenat pro sociálně slabší vrstvy obyvatel, nutnost omezit svou spotřebu, či začít nakupovat jiné (levnější) komodity než byli doposud zvyklí.

V příloze PIII, je tabulka vývoje cen jednotlivých položek spotřebního koše Českého statistického úřadu, kde je patrný, jak měsíční, tak meziroční výrazný růst cen potravin. Zdražování je natolik razantní, že lze očekávat snížení spotřeby domácností. Což by se v důsledku mohlo projevit snížením příjmů do státního rozpočtu. Prvotní plán navýšení příjmů ve státním rozpočtu by se nenaplnil a došlo by tak k opačnému efektu než bylo zamýšleno.

Daňový přesun byl tedy přenesen dopředu na kupujícího, či spotřebitele. Tato situace je důsledkem nízké elasticity poptávky po základních surovinách, jimiž položky zahrnuté do snížené sazby DPH jsou. Tento efekt je patrný zejména u léků a základních potravin, kde spotřebitel prakticky nemá možnost alternativní volby. Prodávající jsou si vědomi, že lidé jsou nuceni základní komodity pořizovat i za vyšší ceny, jelikož je to pro život nezbytné. V tomto případě došlo u většiny potravin k přesunu celé daně z přidané hodnoty na spotřebitele.

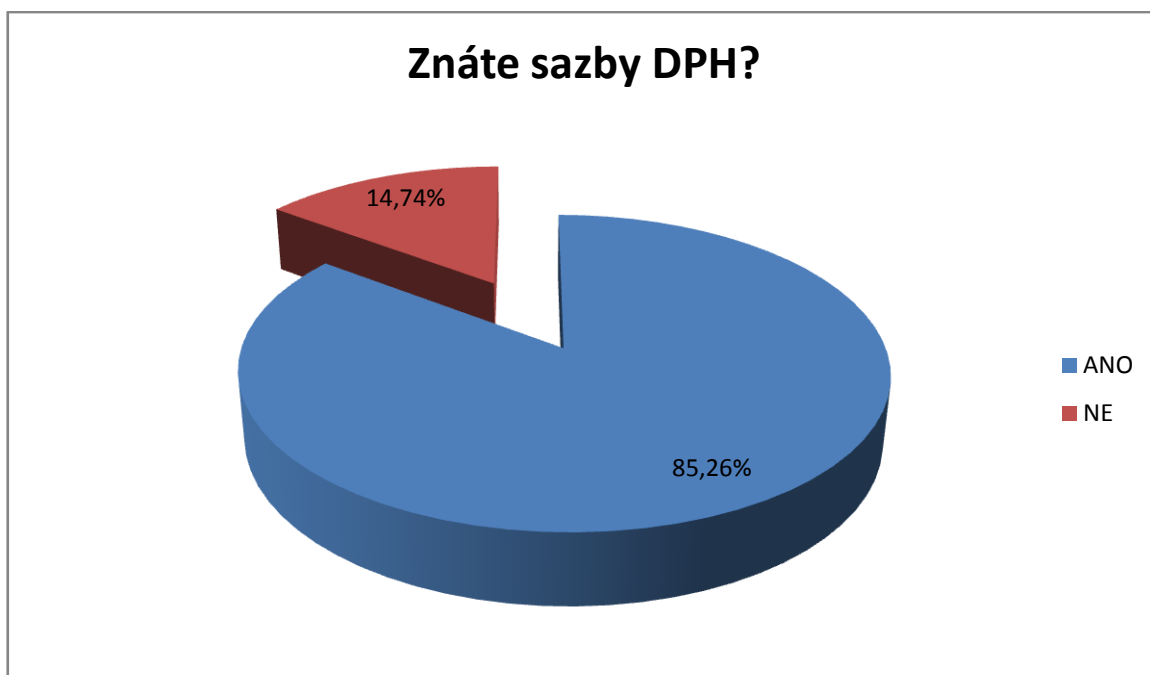
Jak je vidět u některých potravin, zdražení bylo mnohdy i více než dvojnásobné oproti navýšení pouze o růst DPH. Tím, že je poptávka po potravinách velmi málo elastická, mohli si prodejci u části potravin dovolit zdražit více, než bylo kvůli růstu DPH nutné, bez vážného omezení rizika poptávky.

5 DAŇOVÉ INCIDENCE ZMĚN SNÍŽENÉ SAZBY DANĚ Z PŘIDANÉ HODNOTY

V rámci projektu byl proveden dotazníkový výzkum, dotazníky byly rozesílány elektronicky a část také v tištěné formě. Celkově se dotazníkového šetření na téma dopadů změn po zavedení 14 procentní sazby daně na domácnosti, zúčastnilo na 95 lidí různých věkových kategorií. V příloze PIV se nachází vzor rozesílaných dotazníků. V dotazníku bylo položeno 11 otázek zaměřených na vnímání daní v České republice a zejména na to, jak se jednotlivých domácností dotkla od 1. 1. 2012 nově zavedená výše snížené daně z přidané hodnoty.

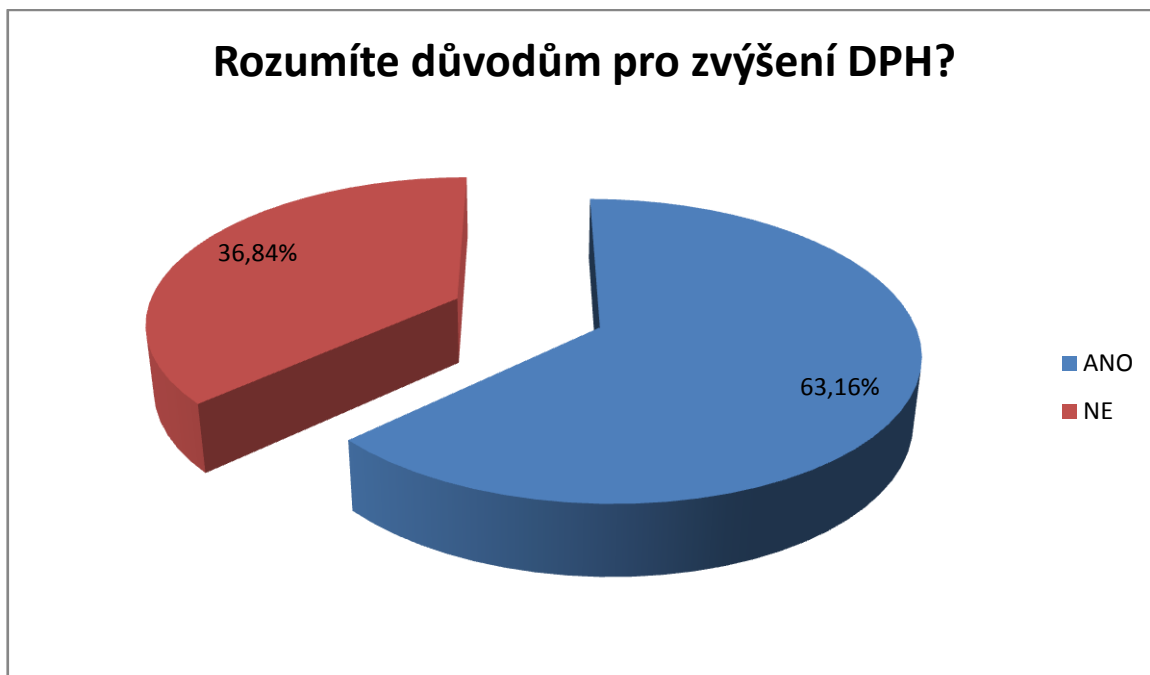
Bylo rozhodnuto provést dotazníkový průzkum z důvodu zjištění dopadů DPH na domácnosti a také pro zjištění vnímání celkového postavení naší daňové politiky. Dotazník byl neomezen věkem z důvodu, že i mladší ročníky získávají peníze od svých rodičů, se kterými si musí hospodařit, tudíž vědí, zda se jim od nového roku kdy nastala změna DPH, stalo, že museli omezit svou spotřebu. Z předchozí analýzy je patrné, že ceny po zavedení 14 % sazby DPH vzrostly, dotazník by měl ukázat, zda jsou si občané tohoto vývoje cen vědomi a jak na to reagují.

5.1 Dotazník

Graf 4 – Znáte sazby DPH?

Otázka číslo 1 (graf 4), která měla zjistit, zda veřejnost má představu o výši daní, které platí za své nákupy, přinesla celkem překvapivé zjištění, že téměř 15 % respondentů netuší, jaké sazby DPH jsou v České republice uplatňovány. Tato skutečnost je celkem překvapivá vzhledem k velkému tlaku médií, které tuto problematiku často prezentují, což také naznačuje i výsledek další otázky.

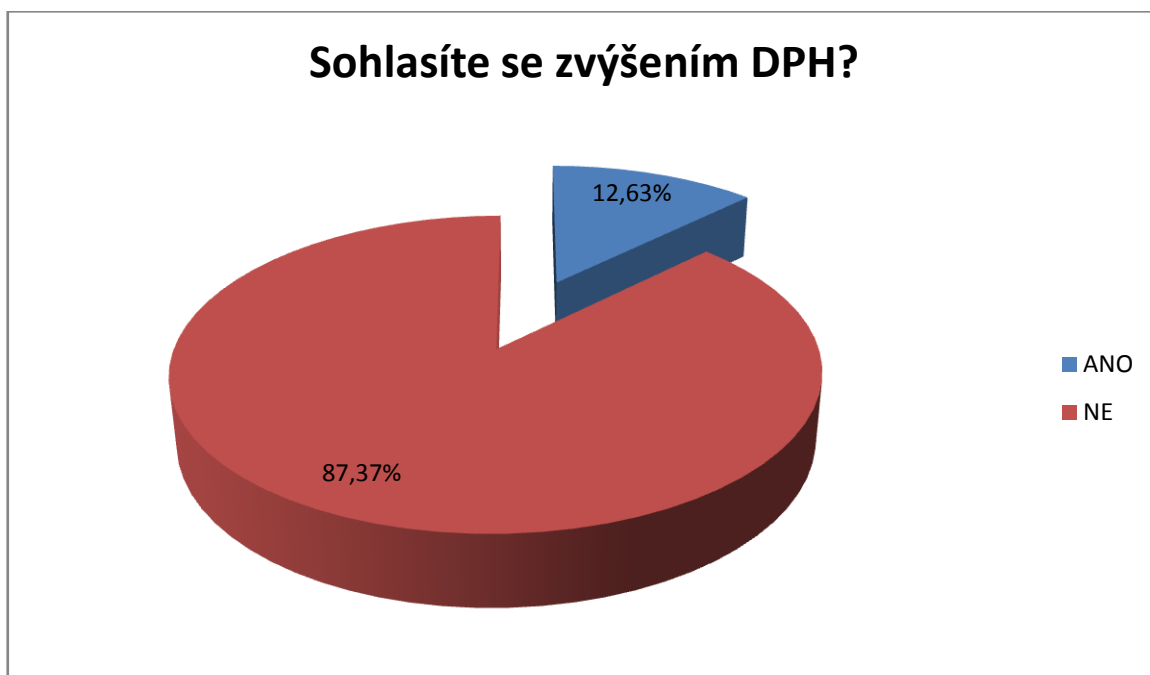

Graf 5 – Rozumíte důvodům pro zvýšení DPH?

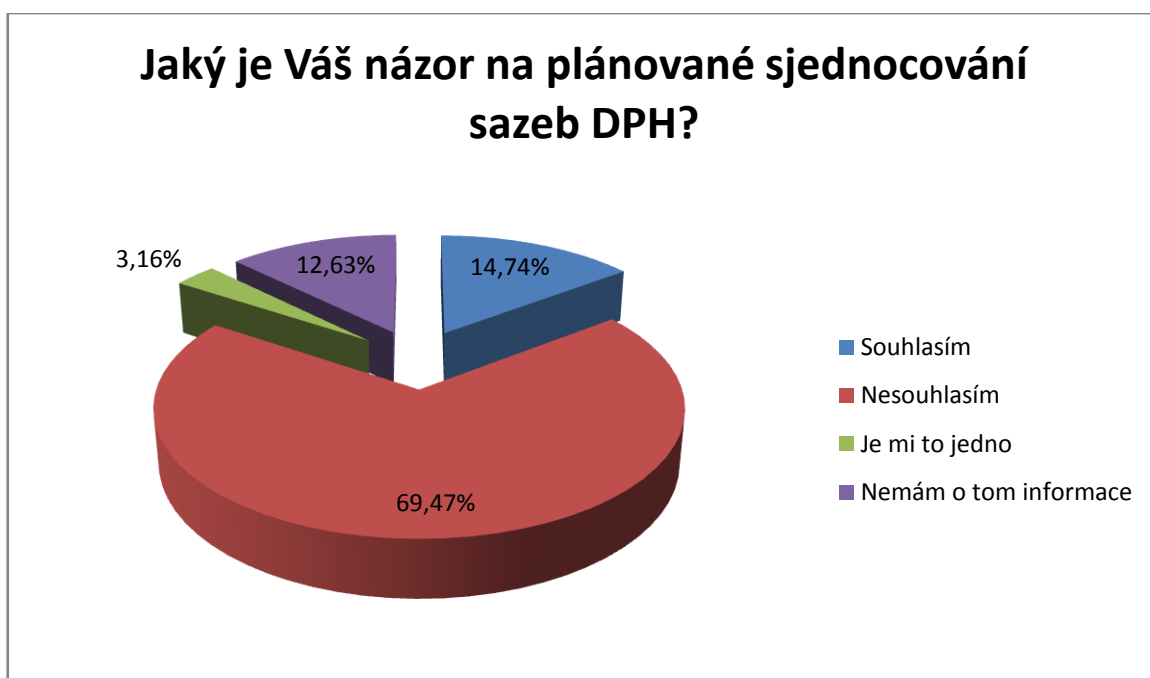
Otázka, zda lidé rozumějí důvodům pro zvýšení DPH (graf 5), ukazuje, že vláda své kroky a důvody pro zvyšování daně z přidané hodnoty, umí veřejnosti vcelku dostatečně vysvětlit. Velmi tomuto tématu pomáhá častá medializace jak skrz televizní obrazovky, tak také v tisku. Je však zajímavé, že lidé vědí, proč se má DPH zvyšovat a rozumí těmto důvodům, někteří však neví, jaké sazby daně jsou nyní uplatňovány. Výsledky průzkumu lze sledovat na grafu 5.

Kontrast mezi výsledkem grafu 6 a tedy otázky, zda lidé souhlasí se zvýšením DPH, kdy 87 % respondentů nesouhlasí se zvýšením DPH a předcházející otázky (graf 5) kdy 64 % těch samých respondentů rozumí důvodům pro zvýšení DPH je téměř zářející. Většina dotazovaných zásadně nesouhlasí se zvýšením sazeb daně z přidané hodnoty, i když chápou důvody vlády, proč k takovému kroku přistoupila. Tento výsledek byl celkem očekávatelný, vzhledem k celkové politické náladě v zemi. Tím, že takto velká část lidí nesouhlasí se zvýšením DPH, zde existuje riziko, že bude růst počet lidí, kteří se budou snažit

odvádět na dani co nejméně, což může vést k častějším pokusům o obcházení současného systému placení DPH.

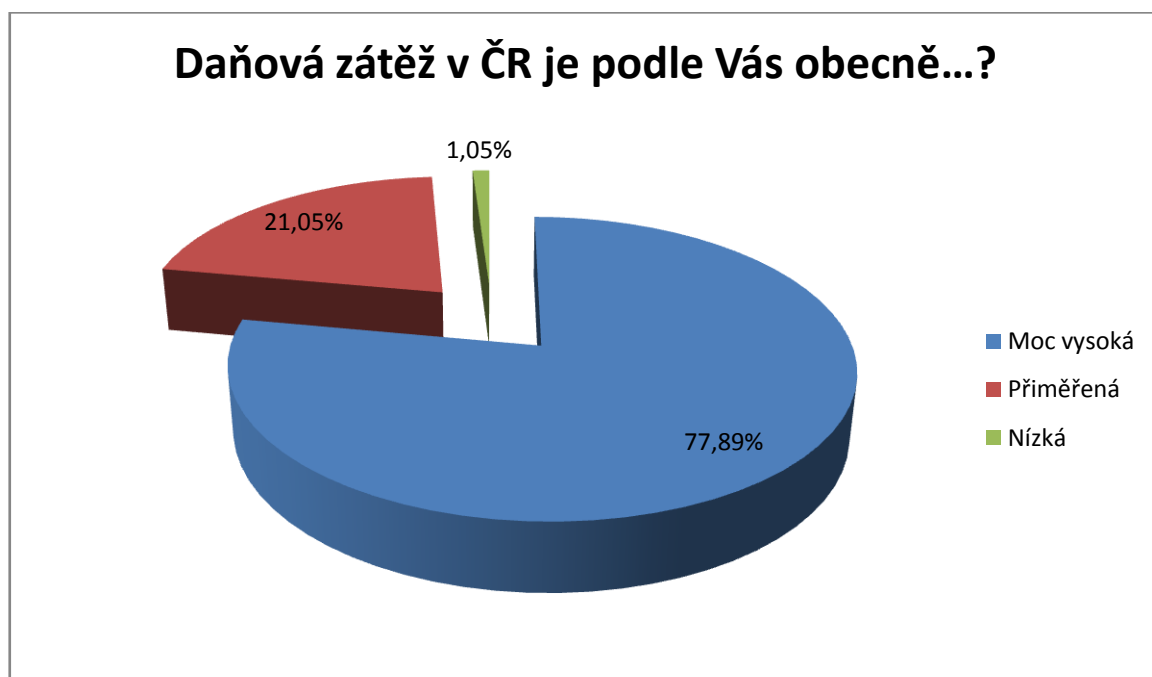
Graf 6 – Souhlasíte se zvýšením DPH?

Graf 7 – Názory na plánované sjednocování sazeb DPH

Výsledky, které lze vyčíst z grafu 7, korespondují s výsledky předcházející otázky v grafu 6. Lidem se nelíbí zdražování, které přichází se zvyšováním snížené sazby daně z přidané hodnoty. Dalším důvodem může být, že lidé nevěří, že po sjednocení sazeb, tudíž po sní-

žení základní sazby by obchodníci přišli s nižšími cenami za zboží. Faktem je, že 13 % lidí nemá o této možnosti informace, což však koresponduje s výsledky první odpovědi, kdy 14 % dotazovaných neznalo sazby daně. Pouhých 15 % dotazovaných se sjednocením sazeb daně z přidané hodnoty souhlasí. Vláda by se před konečným rozhodnutím, zda skutečně zavede jednotnou sazbu DPH, měla postarat o důkladnou prezentaci důvodů k těmto krokům. Jinak budou lidé vnímat i nadále, každé navýšení sazby jako pouhé zdražování, které jim ubere část jejich důchodů.

Graf 8 – Názor na daňovou zátěž v ČR

Úkolem otázky na velikost daňové zátěže v České republice (graf 8), bylo zjistit, jaký názor mají na daňovou politiku v České republice respondenti. Odpovědi byly velmi jednoznačné v neprospěch daňové politiky, kdy lidé odpovídali, že daňová zátěž je pro ně velmi vysoká. To značí, že lidé mají pocit, že je jim z jejich důchodů odebíráno více, než by bylo vhodné. Oproti tomu 21 % je toho názoru, že jejich daňové zatížení, které pociťují v rámci České republiky je přiměřené. V rámci Evropské unie se české daňové zatížení pohybuje přibližně uprostřed státu E27. Čím více se bude obecně daňová zátěž zvyšovat, tím více bude potřeba optimalizovat kompenzace těchto odvodů.

Graf 9 – Projev zvýšené sazby DPH v nákupech

Otázka o projevu zvýšené sazby DPH v nákupech, jejíž výsledky jsou v grafu 9, byla otázkou, která většinou následující odpovědi. Pokud respondent odpověděl kladně, zobrazily se mu podrobnější otázky o dopadu zvýšení sazby daně na jeho domácnost. Pokud byla odpověď negativní, byl respondent posunut k dalším nenavazujícím otázkám. 83 % dotazovaných si od ledna letošního roku všimlo, že za obdobné nákupy platí více, než tomu bylo před zvýšením sazby daně. Tento fakt dokládá i analýza, která byla provedena v rámci projektu a je blíže popsána v části věnující se komparativní analýze. Spotřebitelé si jsou tedy jasně vědomi, že růst snížené sazby daně z přidané hodnoty, přenesli prodávající v cenách statků právě na ně. Výsledky korespondují s odpověďmi respondentů na otázku, zda znají sazby DPH, ti lidé, kteří sazby neznají, si nemohou všimnout navýšení této sazby, které by se projevilo v cenách potravin.

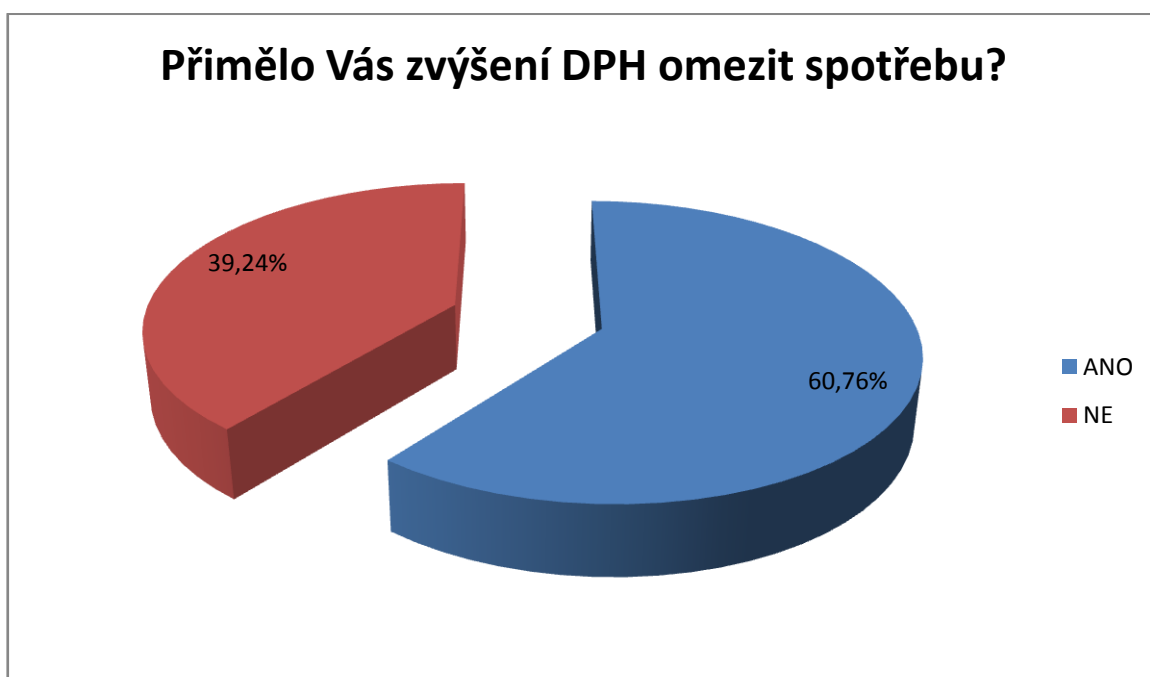
Téměř 17 % odpovídajících zvýšení sazby daně na svých nákupech nepocítilo, tento fakt může být způsoben tím, že nakupují statky, u kterých ke zvýšení cen zatím nedošlo, nebo vybírají ekvivalenty za nižší hodnotu, případně náleží k příjmové skupině obyvatelstva, která zdražení díky svým příjmům nepocítila.

Odpovědi na otázku kde došlo ke zvýšení DPH nejrazantněji (graf 10), se zdají být jednoznačné, většina respondentů uvádí, že zvýšení pocítili, nejvíce v 92 % na jídle. Je to logické, jelikož jídlo je základní potřebou obyvatelstva. Překvapivým faktem však je, že růst na cenách knih byl zmíněn pouze okrajově, přitom knihkupci se velmi ohrazovali proti zvy-

šování DPH a odůvodňovali to právě růstem v cenách knih a následným snížením poptávky po knihách. V jiných důvodech bylo nejčastěji uvedeno, že zvýšení DPH pocítil jedinec na všech položkách, tudíž na potravinách, knihách a lécích. Zvýšení cen u léků se nejvíce projevilo u 5 % dotazovaných, což může být způsobeno tím, že patří do skupiny spotřebitelů, jež na léky vydávají značnou část svých příjmů.

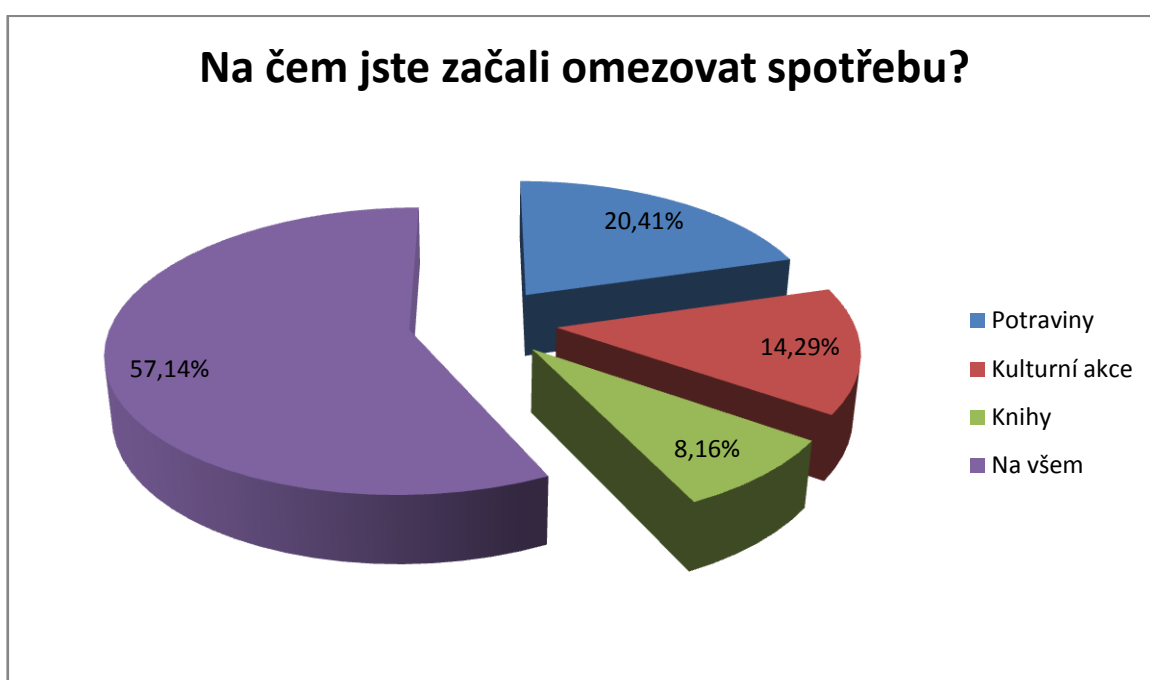

Graf 10 – Kde bylo zvýšení DPH nejrazantnější

Graf 11 – Nutnost omezení spotřeby

Téměř 61 % dotazovaných na otázku, zda je zvýšení DPH přimělo omezit spotřebu (graf 11), uvedlo, že bylo nuceno, po tom, co pocítily zvýšení cen v rámci růstu DPH omezit svou spotřebu. Tento výsledek je dosti alarmující. Pokud by opravdu více než polovina domácností začala omezovat výrazně svou spotřebu, došlo by k opačnému efektu, než k jakému bylo zvýšení snížené sazby daně zavedeno. Znamenalo by to výrazně nižší příjem do státního rozpočtu, čímž by se nadále prohlubovalo zadlužení státu. Je otázkou, nakolik skutečně domácnosti ještě v průběhu roku budou nuceny (a schopny) omezit svou spotřebu vlivem růstu cen u zboží a služeb zařazených ve snížené sazbě daně z přidané hodnoty.

Graf 12 – Druh omezení spotřeby

Zajímavé výsledky byly dosaženy při dotazu, na kterých komoditách dotazovaní začali svou spotřebu omezovat (graf 12). Tato otázka byla položena těm, jež odpověděli kladně na otázku, zda začali svou spotřebu omezovat. Více než poloviční většina uvedla, že začala svou spotřebu omezovat na všech uvedených komoditách, tedy potraviny, kulturní akce, knihy. Léky byly z této oblasti vyřazeny, jelikož by nutnost braní léků ze zdravotního hlediska mohla výsledky ovlivnit. Z 20 % jsou dotazovaní nuceni omezit svou spotřebu na potravinách. Zajímavé je, že omezení požitků, které plynou z kulturních akcí, a knih není příliš razantní, může to však být dáno již dřívějším omezením těchto požitků.

Pokud porovnáme otázku z grafu 13 s otázkou, jejíž výsledky nalezneme v grafu 9, je zde patrné, že lidé se více věnují kontrole cen potravin, které kupují častěji než služby. Avšak i

zde jde vidět, že více než polovina dotazovaných si všimla zvýšení cen také u služeb, které spotřebovávají. Služby jsou jednou z prvních komodit, které jsou domácnosti často ochotny či nuceny omezit při nedostatku zdrojů. Zde tedy nastane zřejmě nejvýraznější dopad na poskytovatele služeb, kteří budou muset převzít část daňového břemene, dojde tedy k přesunu dozadu na prodávajícího. Tento jev je způsoben tím, že elasticita poptávky po službách je vysoká, což znamená, že pokud dojde ke zdražování, lidé budou spotřebu těchto služeb omezovat.

Graf 13 – Vliv změny DPH na ceny služeb

Graf 14 – Účelné využití vybraných prostředků

Poslední otázka byla směřována na pohled veřejnosti na rozdělování příjmů ve státním rozpočtu. Při zavedení nové výše daně ve výši 14 % bylo uváděno, že zdroje, které do státního rozpočtu díky tomuto navýšení přibudou, budou použity na výplatu důchodů pro stávající seniory a také na financování důchodové reformy. Jak je z grafu 14 patrné, lidé nevěří, že takto vybrané peníze navíc, budou využity k účelům, které byly zmíněny. Tomuto faktu nahrává situace předchozích let, kdy se peníze z příjmů přerozdělovaly často podle nátlaků jednotlivých skupin.

5.2 Vyhodnocení výsledků dotazníku

Výsledky dotazníkové ankety velmi výrazně podporují analýzu, která byla v rámci projektu provedena. Respondenti si jsou vědomi dopadů, které na ně má zvýšení snížené sazby daně z přidané hodnoty. Většina odpovídajících již byla nucena omezit svou spotřebu, či dokonce spotřebu celé domácnosti, což je zapříčiněno nejen růstem cen vlivem zvýšení snížené sazby DPH, ale také zvýšením obchodních marží pro prodávající a také nerostoucími důchody domácností.

Vláda, by pomocí médií měla více lidem vysvětlovat kroky, které se rozhodla v rámci boje za snižování schodku státního rozpočtu dělat. Pokud nebude veřejnost dostatečně informovaná jak o výhodách či nevýhodách daných kroků, bude se ve společnosti šířit nesouhlas s kroky vlády. Lidé chápou důvody, že pro snížení schodku státního rozpočtu je nutné zvýšit příjmy do státního rozpočtu. Rozhodně však s těmito kroky, kdy byla vyšší sazba daně uvalena na komodity denní potřeby, nesouhlasí.

Faktem zůstává, že zvyšování daní nemusí být od vlády vždy účelné. Pokud by ceny po zvýšení daní vzrostly natolik, že by došlo ke snížení životní úrovně obyvatelstva, dojde k situaci, kdy naopak budou peníze ve státním rozpočtu ubývat. Dotazník sám ukazuje, že je to skutečně tak. Respondenti byli již nuceni začít omezovat svou spotřebu, což nahrává současné nepříznivé politické situaci v zemi.

Zajímavým výsledkem je, že se domácnosti snaží, pokud jsou k tomu nuceny, začít omezovat převážně na potravinách, což je způsobeno tím, že tvoří výraznou položku ve výdajích domácností. Pokud je jim však umožněno, začnou s úsporou plošně na všech komoditách, které by mohly pomoci zmírnit dopad výdajů pro domácnosti. Často se s úsporou začíná u omezování služeb a zbytných požitků, které přináší kulturní akce.

Z dotazníku tedy vyplývá, že domácnosti jsou si plně vědomy, že nové daňové zatížení uvalené na zboží a služby se sníženou sazbou DPH, přesunuli obchodníci na konečného spotřebitele, což se odrazilo v cenách. Většina obchodníků dala přednost udržení, či zvýšení svých marží a následného zisku, než zachování cen potravin na úrovni roku 2011 před zavedením 14 procentní sazby DPH, čímž by nesli zvýšení daně sami a došlo by tedy k přesunu daně dozadu. V současné situaci, kterou dokládá i předchozí analýza cen potravin došlo k dopředné daňové incidenci, kterou nesou kupující. Jelikož jsou potraviny základní a nutnou potřebou obyvatel, lze tento dopad považovat za regresivní na domácnosti, což bude znamenat, že domácnostem zůstane z jejich důchodu méně, než před zavedením 14 % sazby DPH.

Opačný jev, než nastal u potravin, však může nastat u služeb, které jsou zařazeny ve snížené sazbě DPH. Jelikož spotřebitelé pokud jsou nuceni, začnou svou spotřebu omezovat nejprve právě na službách. Je to způsobeno velkou elasticitou poptávky na trhu služeb. Pokud tedy začnou poskytovatelé služeb zdražovat, k čemuž mohou být nuceni zdražením vstupů, což znamená daňový přesun na spotřebitele, začnou se spotřebitelé od nákupů těchto služeb osvobozovat.

6 DOPORUČENÍ

Dle výsledků, které byly v rámci projektu zjištěny, má zvýšení snížené sazby DPH velmi výrazný dopad na ceny komodit pro konečného spotřebitele, které obchodníci navýšili mnohem výrazněji, než bylo kvůli zvýšení DPH nutné. Vzhledem k tomu, že růst cen byl na přelomu roku z důvodu zvýšení sazby DPH výrazně nadprůměrný i v rámci EU, což dokládá graf uvedený v příloze PV, byla negativní reakce spotřebitelů očekávatelná, přesto však výsledky projektu ukazují, že negativní dopady zvýšení sazby DPH mohly být při jeho schvalování podceněny.

Doporučení vycházející z projektu jsou tedy následující:

- Velmi pečlivě vysvětlovat občanům kroky, jež vláda provádí v rámci zvyšování daní (a to nejen DPH). Komunikace s občany – tedy plátcí daní je zásadní. Nebudou-li občané souhlasit s daňovým zatížením, bude výrazně stoupat snaha o daňovou „optimalizaci“, movitější občané budou využívat všech možností jak se od placení daní co nejvíce oprostít a firmy budou stále více využívat „daňových rájů“. Ač úspěšnost výběru DPH je vzhledem k principu této daně velmi vysoká, firmy a občané se mohou, v případě přílišného daňového zatížení, snažit snížit své odvody státu na daních jiných, například na dani z příjmu.
- Zvážit zda kontinuální zvyšování daní nemůže vést k razantnímu omezení spotřeby koncových spotřebitelů, jež by ve svém důsledku způsobilo snížení příjmů do státního rozpočtu. Jelikož ke zvýšení daňové zátěže, o kterém pojednává tato práce, došlo u zboží, které spadá do snížené sazby DPH, kde je poměrně obtížné snížit spotřebu, mohou se projevit vyšší náklady na tyto základní potřeby jako snížení poptávky po luxusnějším zboží, či službách.
- Jasně a zřetelně komunikovat úspěchy a pozitiva z předchozích zvyšování příjmů státního rozpočtu aby spotřebitelé neměli pocit, že jejich peníze mizí v "neprůhledných černých dírách"
- Je třeba si uvědomit, že do snížené sazby daně jsou zahrnovány především potřeby, bez nichž se obyvatelstvo nemůže obejít a proto je její zvyšování v současné ekonomické situaci obzvláště "bolestivé" a způsobuje (zejména u nízkopříjmových skupin obyvatelstva) nespokojenost a může vést až k sociálním nepokojům. Bylo by tedy vhodné přehodnotit koncepci zvyšování daní a zaměřit se spíše na důraznější úspory na výdajové stránce státního rozpočtu.

- Vláda by se měla snažit více podporovat produkci a spotřebu českých výrobků. Pokud bude vláda pomocí daňových úlev pomáhat ke zvýšení produkce produktů, které jsme v současné době nuceni dovážet, bude docházet k situaci, kdy budou vznikat nová pracovní místa, což zapříčiní snížení nezaměstnanosti ve státě. Jakmile dojde ke snížení nezaměstnanosti, stát nebude muset vynakládat prostředky na vyplácení podpory v nezaměstnanosti, nebo dalších sociálních dávek. Dalším přírůstkem pro státní rozpočet by byl příjem z daně z příjmů, který by získal z výdělků takto nově pracujících. Pokud nastaví stát úlevy na nižší úrovni, než jsou pro něj náklady na nezaměstnané, může dojít i přes tyto úlevy ke značným úsporám ve výdajích státu, což by napomohlo ke snižování schodku státního rozpočtu.
- Pokud bude chtít vláda pokračovat se zvyšováním daní, aby naplnila státní pokladnu, bylo by vhodné promyslet zavedení daně z luxusu či zavedení více sazeb daní. Tento fakt může být aplikován na produkty, jež mají vysokou elasticitu, jelikož lidé, kteří budou chtít si takový statek pořídit, si ho pořídí i za vyšší cenu, kterou by způsobila právě daň z luxusu, což by se mohlo uplatňovat na vybrané luxusní zboží, jako jsou šperky či vozidla, která nenesou standardní označení rodinná. Zvážit by se také dalo zavedení třetí sazby DPH například na alkohol, cigarety (které jsou však již nyní výrazně zatíženy spotřební daní), jelikož tyto statky mají téměř nulovou elasticitu poptávky a přitom nejsou nezbytně nutné pro život. Zavedení této sazby by však musela předcházet podrobná analýza, zda by na globalizovaném trhu nedošlo ke ztrátě konkurenceschopnosti a zda by se poptávka po takto zatížených komoditách nepřesunula do zahraničí.
- Neslučovat sazby DPH do jedné - sloučení sazeb DPH by přineslo další velmi výrazné zdražení základních komodit a zvýšilo by jejich již tak vysoké daňové zatížení. Snížení základní sazby DPH, by pravděpodobně naopak (dle výsledků výzkumu) nevedlo ke snížení cen komodit zařazených do standardní sazby DPH, nýbrž by bylo využito ke zvýšení marží producentů a obchodníků. Zachování oddělených sazeb daňového zatížení, je pro nízkopříjmové skupiny obyvatelstva příjemnější a lépe akceptovatelné.
- Více se zaměřit na kontrolu výběru současných daní, pokusit se zvýšit efektivitu vymáhání jejich úhrady a to například posílením pravomocí či kapacit finančních úřadů, nebo v případě nutnosti zvýšením sankcí za daňové delikty. K optimalizaci

výběru daní je možno přispět, také zjednodušením jejich odvodů ze strany plátců, či zmírněním byrokracie spojené s jejich odvodem.

- Pokud by vláda přistoupila k dalšímu navyšování sazeb DPH, je zde možností přijmout krizový scénář, kdy by vláda speciálním zákonem omezila růst cen o více než by bylo vyžadováno zvýšením DPH. Tímto krokem by se zabránilo neúměrnému zvyšování marží obchodníků a výraznému dopadu na konečného spotřebitele. Zároveň by však tímto extrémním krokem došlo k omezení současného fungování tržního prostředí, což by mohlo znamenat výraznou reakci ze strany obchodníků.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo zhodnotit současnou situaci snížené sazby daně z přidané hodnoty a popsat její změny. Poté byla provedena komparativní analýza cen potravin před a po změně snížené daně z přidané hodnoty a následně zhodnocení daňové incidence, které přinesly změny ve snížené sazbě DPH. Navržena byla také doporučení, jak postupovat při změnách ve výši daní, které dopadají na obyvatele.

V teoretické části je nejprve rozebrán český daňový systém, který byl zaveden od roku 1993, kdy jsou vysvětleny základní pojmy, daňové principy, funkce a třídění daní a také problematika daňových incidencí. Později je rozebrána problematika a zařazení daně z přidané hodnoty. Zpracovány jsou zde výhody a nevýhody, které zavedení a užívání DPH ve státě má, stejně tak jako rozebrány sazby DPH, které jsou v současné době na území České republiky uplatňovány a jejich vývoj.

V praktické části bylo provedeno nejprve zhodnocení a popis současné situace snížené sazby daně z přidané hodnoty v České republice. Porovnání sazeb DPH v různých státech Evropské unie s podrobným porovnáním sazeb na knihy a léky. V další kapitole praktické části bakalářské práce byla provedena komparativní analýza cen potravin za rok 2011 a 2012 a provedeno porovnání změn, které přineslo zvýšení snížené sazby DPH, kdy zjištěné výsledky byly porovnány s výsledky analýz Českého statistického úřadu. V následující části byl proveden a vyhodnocen dotazníkový průzkum dopadů změn DPH na domácnosti. Výsledky dotazníku jsou podrobně rozebrány a poté celkově vyhodnoceny. V poslední části bakalářské práce jsou uvedeny doporučení, které by mohli napomoci zmírnění daňových dopadů a incidencí, které jsou spojeny se změnami ve výši daní.

Daňové incidence, které jsou hlavním tématem bakalářské práce, jsou velmi rozsáhlé a náročné. Veškeré daně uplatňované na území státu mají dopad na jednotlivce. Daňové incidence, které přineslo zvýšení snížené sazby DPH, ukázaly, že většina obchodníků využít možnosti přesunout vyšší daňovou povinnost na konečného spotřebitele, aby si udrželi své dosavadní zisky, pokud jim to umožňuje nízká elasticita poptávky. Čím vyšší je obecně daňová zátěž ve státě, tím více se lidé budou snažit o optimalizaci těchto daňových odvodů. Touto otázkou by se měla vláda více zabývat, neboť pokud bude zvyšovat pouze daně na základní potřeby, budou tyto statky pro většinu domácností nedostupné a nedojde tak k plánovanému naplnění státní pokladny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

ČESKO. *Zákon č. 235/2004 Sb. O dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.*

FOJTÍKOVÁ, Jarmila. *Daňový systém*. 2. přepracované vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4687-0.

HRUŠKA, Josef. *Daňové teorie*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2007. ISBN 978-80-86342-72-6.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie: úvod do problematiky*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-7357-092-0

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-574-8

SVAZ ÚČETNÍCH. *Daně I*. Doplněné a přepracované vydání. Praha: Bilance, spol. s r. o., 2000. ISBN 80-86371-04-2.

ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-005-8.

TOMANOVÁ, Daniela et al. *Daně 2006: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.1.2006*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2006. ISBN 80-7357-166-8.

VANČUROVÁ, Alena a kol. *Daňový systém ČR 2010*. Praha: 1. VOX a.s., 2010. ISBN 978-80-86324-86-9.

VYBÍHAL, Václav. *Daně I* [elektronická skripta]. ©2010 [cit. 2012-03-15]. Plný text dostupný z: http://www.fame.utb.cz/esf/dokumenty/dane1_studijni_text.pdf

Elektronické zdroje

Česká daňová správa: Údaje z registru daňových subjektů [online]. Praha, ©2006-2011 [cit. 2012-03-23]. Dostupné z: <http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/cds/xsl/13888.html?year=0>

Česká lékárnická komora: Co znamená zvýšení sazby DPH na léky [online]. Praha © 2011 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.lekarnici.cz/Pro-verejnost/Informace-pro-verejnost/Zmena-DPH/Co-znamena-zvyseni-sazby-DPH-na-leky-.aspx>

- Český statistický úřad: Index spotřebitelských cen leden 2012 [online]. Praha, © 2012-04-12 [cit. 2012-04-28]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/publ/7101-12-m01_2012
- Evropská komise: VAT Rates Applied in the Member States of the European Union [online]. Brusel, ©1st January 2011 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/vat/how_vat_works/rates/vat_rates_en.pdf
- JAKUBSKÝ, Radek. Výklad pojmu „sazba daně“. Daneaucetnictvi.com [online]. Hradec králové, ©2004 [cit. 2012-03-15]. Dostupné z: <http://www.daneaucetnictvi.com/ekonomicke-pojmy/sazba-dane.htm>
- MAŇÁSKOVÁ, Monika. Dopad změny DPH (výsledky průzkumu), 2012. Dostupné online na <http://dopad-zmeny-dph.vyplnto.cz>
- Ministerstvo financí České republiky: Pokladní plnění státního rozpočtu ČR leden – duben 2012 [online]. Praha, © 2005 [cit. 2012-05-04]. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_69906.html

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- ČR Česká republika.
EU Evropská unie.
DPH Daň z přidané hodnoty
E27 27 států Evropské unie

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Struktura daňové soustavy v ČR (Fojtíková, 2009)	13
--	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 – Sazby DPH ve vybraných státech EU (Evropská komise)	33
Tabulka 2 – Sazby DPH na knihy k 1. 1. 2012 v různých státech (Evropská komise)	34
Tabulka 3 – Sazby DPH na léky k 1. 1. 2012 v různých státech EU (Česká lékárnická komora)	35
Tabulka 4 – Porovnání cen potravin (vlastní zpracování)	38
Tabulka 5 – Vývoj cen pečiva (vlastní zpracování)	39
Tabulka 6 - Porovnání cen nákupu 2011 a 2012 (vlastní zpracování).....	39

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Vývoj sazeb DPH v České republice (vlastní zpracování).....	30
Graf 2 – Vývoj inkasa DPH (Ministerstvo financí)	36
Graf 3 – Tempo růstu spotřebitelských cen (Český statistický úřad)	40
Graf 4 – Znáte sazby DPH?	42
Graf 5 – Rozumíte důvodům pro zvýšení DPH?	43
Graf 6 – Souhlasíte se zvýšením DPH?	44
Graf 7 – Názory na plánované sjednocování sazeb DPH	44
Graf 8 – Názor na daňovou zátěž v ČR	45
Graf 9 – Projev zvýšené sazby DPH v nákupech	46
Graf 10 – Kde bylo zvýšení DPH nejrazantnější	47
Graf 11 – Nutnost omezení spotřeby	47
Graf 12 – Druh omezení spotřeby.....	48
Graf 13 – Vliv změny DPH na ceny služeb.....	49
Graf 14 – Účelné využití vybraných prostředků.....	50

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Seznam zboží podléhajícího snížené sazbě	63
Příloha P II: Seznam služeb podléhajícího snížené sazbě	65
Příloha P III: Index spotřebitelských cen (Český statistický úřad).....	67
Příloha P IV: Dotazník.....	69
Příloha P V: Harmonizovaný index spotřebitelských cen	71

PŘÍLOHA P I: SEZNAM ZBOŽÍ PODLÉHAJÍCÍHO SNÍŽENÉ SAZBĚ

Příloha č. 1

Seznam zboží podléhajícího snížené sazbě

Číselný kód Harmonizovaného systému popisu číselného označování zboží	Název zboží
01-05, 07-23,25	Potraviny včetně nápojů (vyjma alkoholických, vymezených zvláštním předpisem ⁷⁰⁾) a krmiva pro zvířata; živá zvířata, semena, rostliny a přísady, obvykle určené k přípravě potravin; výrobky obvykle používané jako doplněk nebo náhražka potravin; voda. Mimo zboží zařazeného do číselných kódů 2203 - 2208.
06	Živé dřeviny a jiné rostliny; cibule, kořeny a podobné; řezané květiny a dekorativní listoví.
07-12	Rostliny a semena.
28-30, 40, 48, 56, 61, 62	- Radiofarmaka, sorbit pro diabetiky, aspartam, sacharin a jeho soli, antibiotika, farmaceutické výrobky - jen používané pro zdravotní péči, prevenci nemocí a léčbu pro humánní lékařské účely.
4818, 6111, 6209	Dětské pleny.
49	- Knihy, brožury, letáky, prospekty, noviny a časopisy, kde reklama nepřesahuje 50 % plochy, obrázková alba, obrázkové knihy, předlohy ke kreslení a omalovánky pro děti, hudebniny tištěné či rukopisné, kartografické výrobky všech druhů včetně atlasů, nástěnných map, topografických plánů a globusů, kromě tiskovin plně nebo podstatně určených k reklamě.
01- 96	- Zdravotnické prostředky podle zvláštních právních předpisů, ⁷¹⁾ včetně náhradních dílů, u kterých je čestným prohlášením doloženo, že zboží náleží k určitému zdravotnickému prostředku k ošetřování nemocných, vyjma zboží kapitoly 24.
48, 64, 66, 84, 85, 87, 90, 91	- Zboží pro osobní používání nemocnými ke zmírnění následků nemocí, jež není zdravotnickým prostředkem podle zvláštních právních předpisů, a to: <ul style="list-style-type: none"> - Braille papír - Bílé hole pro nevidomé a částečně vidící osoby - Osobní a kuchyňské váhy s hlasovým výstupem pro nevidomé a částečně vidící osoby - Manipulační stroje a zařízení pro přepravu těžce zdravotně postižených osob upoutaných na vozíku - Psací stroje a stroje na zpracování textu (slovní procesory) upravené k

Číselný kód Harmonizovaného systému popisu číselného označování zboží

Název zboží

používání nevidomými a částečně vidícími osobami nebo osobami s amputovanou nebo ochrnutou horní končetinou

- Elektronické kalkulačky s hlasovým nebo hmatovým výstupem pro nevidomé a částečně vidící osoby a elektronické počítačové stroje s hlasovým nebo hmatovým výstupem pro nevidomé a částečně vidící osoby

- Počítače speciálně upravené pro nevidomé a částečně vidící osoby s hlasovým nebo hmatovým výstupem nebo hardwarovým adaptérem pro zvětšování písma a obrazu, a jejich jednotky a přídatná zařízení s hlasovým nebo hmatovým výstupem nebo hardwarovým adaptérem pro zvětšování písma a obrazu

- Braillská počítačová tiskárna pro nevidomé a částečně vidící osoby, klávesnice pro nevidomé a částečně vidící osoby a jiné výstupní a vstupní jednotky počítače pro zpracování hmatového písma

- Jednotky počítačů a přídatná zařízení k počítačům umožňující jejich ovládnutí osobami se sníženou jemnou motorikou nebo amputovanými končetinami

- Telefony a videotelefony konstruované pro použití neslyšícími osobami

- Zvětšovače televizního obrazu pro nevidomé a částečně vidící osoby

- Speciální akustické nebo vizuální přístroje pro neslyšící, nevidomé a částečně vidící osoby

- Ruční ovládnutí nožních pedálů, ruční páky, včetně řadicí páky, pro tělesně postižené osoby

- Hodinky pro nevidomé a částečně vidící osoby s hmatovým nebo hlasovým výstupem s pouzdem jiným než z drahých kovů a vibrační a světelné hodinky pro neslyšící osoby

- Vibrační a světelné budíky pro neslyšící osoby a budíky s hlasovým nebo hmatovým výstupem pro nevidomé a částečně vidící osoby

- Části a součásti těchto výrobků, u kterých je čestným prohlášením doloženo, že zboží náleží k určitému výše uvedenému druhu zboží.

94

- Dětské sedačky do automobilů.

4401

Palivové dřevo v polenech, špalcích, větvích, otepích nebo podobných tvarech ; dřevěné štěpky nebo třísky, piliny a dřevěný odpad a zbytky, též aglomerované do polen, briket, pelet nebo podobných tvarů , určené jako palivo .

PŘÍLOHA P II: SEZNAM SLUŽEB PODLÉHAJÍCÍHO SNÍŽENÉ SAZBĚ

Příloha č. 2 k zákonu č. 235/2004 Sb.

Seznam služeb podléhajících snížené sazbě

CZ-CPA	Popis služby
	Opravy zdravotnických prostředků uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu.
33.17.19	Opravy invalidních vozíků.
36.00.2	Úprava a rozvod vody prostřednictvím sítí.
37	Odvádění a čištění odpadních vod včetně ostatních služeb souvisejících s těmito činnostmi.
38.1	Sběr a přeprava komunálního odpadu.
38.2	Příprava k likvidaci a likvidace komunálního odpadu.
49	Pozemní hromadná pravidelná doprava cestujících a jejich zavazadel.
49.39.2	Osobní doprava lanovými a visutými drahami a lyžařskými vleky.
50	Vodní hromadná pravidelná doprava cestujících a jejich zavazadel.
51	Letecká hromadná pravidelná doprava cestujících a jejich zavazadel.
55	Ubytovací služby.
59.14	Poskytnutí oprávnění vstupu na filmová představení.
81.21.10	Služby čištění vnitřních prostor prováděné v domácnostech.
81.22.11	Služby mytí oken prováděné v domácnostech.
86	Zdravotní péče, pokud není osvobozena od daně podle § 58.
87	Sociální péče, pokud není osvobozena od daně podle § 59.
88.10,88.91	Domácí péče o děti, staré, nemocné a zdravotně postižené občany.
90	Služby spisovatelů, skladatelů, sochařů a jiných výkonných umělců, pokud se nejedná o poskytnutí oprávnění k výkonu práva dílo užít a mimo služby nezávislých novinářů, nezávislých modelů a modelek.
90, 91, 93	Poskytnutí oprávnění ke vstupu do muzeí a jiných kulturních zařízení (na kulturní akce a památky, výstavy, do zoologických a botanických zahrad, přírodních rezervací, národních parků, lunaparků a zábavních parků, cirkusů, historických staveb a obdobných turistických zajímavostí).
93.11, 93.12	Poskytnutí oprávnění vstupu na sportovní události; použití krytých i nekrytých sportovních zařízení ke sportovním činnostem.

CZ-CPA	Popis služby
	Opravy zdravotnických prostředků uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu.
93.13	Služby posiloven a fitcenter.
93.29.11	Služby související s provozem rekreačních parků a pláží.
93.29.21	Poskytnutí oprávnění vstupu na ohňostroje, světelná a zvuková představení.
96.03	Pohřební a související služby mimo pohřebních služeb pro zvířata.
96.04	Služby tureckých lázní, saun, parních lázní a solných jeskyní.

PŘÍLOHA P III: INDEX SPOTŘEBITELSKÝCH CEN (ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD)

Index spotřebitelských cen v jednotlivých měsících roku 2011 a 2012 domácnosti celkem

Consumer price index numbers: individual months of 2011 and 2012 households in total

Tabulka č. 5 (Table 5)

Oddíl Division		2011												2012	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	průměr Avg. *)	1
Úhrn Total	a	100,7	100,1	100,1	100,3	100,5	99,8	100,3	99,7	99,8	100,3	100,4	100,4	100,2	101,8
	b	101,7	101,8	101,7	101,6	102,0	101,8	101,7	101,7	101,8	102,3	102,5	102,4	101,9	103,5
	c	116,3	116,4	116,5	116,8	117,4	117,2	117,5	117,2	117,0	117,3	117,8	118,3	117,1	120,4
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	101,8
	e	101,6	101,7	101,7	101,8	101,8	101,9	101,9	101,9	101,8	101,9	101,9	101,9	x	102,1
Potraviny a nealkoholické nápoje Food and non-alcoholic beverages	a	100,7	100,3	100,3	100,4	102,1	98,5	99,7	98,6	100,2	100,9	101,6	102,0	100,4	102,2
	b	104,3	104,2	103,7	103,8	106,7	104,8	104,4	103,8	103,9	105,4	105,3	105,3	104,6	107,0
	c	114,9	115,3	115,6	116,1	118,5	116,7	116,4	114,8	115,0	116,0	117,8	120,2	116,4	122,9
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	102,2
Alkoholické nápoje, tabák Alcoholic beverages, tobacco	a	100,9	100,6	99,7	99,6	101,4	99,4	101,0	99,9	100,1	99,9	100,1	99,4	100,2	101,3
	b	103,5	104,0	103,9	102,8	103,1	103,0	102,8	102,9	102,8	103,3	102,8	102,2	103,1	102,6
	c	139,1	140,0	139,6	139,1	141,1	140,3	141,7	141,6	141,7	141,6	141,7	140,9	140,7	142,7
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	101,3
Odivání a obuv Clothing and footwear	a	96,3	99,2	101,5	102,7	99,7	98,5	97,0	100,4	102,0	101,9	100,5	98,2	99,8	95,7
	b	96,5	96,3	97,0	98,4	97,9	97,3	97,5	98,2	98,7	99,0	99,2	97,5	97,8	96,9
	c	84,7	84,0	85,3	87,6	87,3	86,0	83,4	83,7	85,4	87,0	87,4	85,8	85,6	82,1
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	95,7
Bydlení, voda, energie, paliva Housing, water, energy, fuels	a	101,7	99,9	100,1	100,0	100,0	100,8	100,3	100,0	99,9	100,1	100,6	100,5	100,3	103,2
	b	102,7	102,4	102,4	102,1	102,1	103,0	102,8	102,8	102,7	102,8	103,4	103,9	102,8	105,5
	c	134,8	134,7	134,8	134,8	134,8	135,9	136,3	136,3	136,2	136,3	137,1	137,8	135,8	142,2
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	103,2
Bytové vybavení, zařízení domácností, opravy Furnishings, households equipment and maintenance	a	99,9	99,7	100,1	99,8	100,0	99,7	100,0	99,7	99,8	100,1	99,8	99,8	99,9	100,3
	b	98,9	98,7	98,9	98,6	98,6	98,2	98,6	98,3	98,2	98,7	98,5	98,4	98,5	98,8
	c	97,2	96,9	97,0	96,8	96,8	96,5	96,5	96,2	96,0	96,1	95,9	95,7	96,5	96,0
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100,3
Zdraví Health	a	100,2	100,3	100,4	100,2	100,6	100,2	100,4	100,2	100,3	99,9	100,4	102,9	100,5	104,0
	b	103,9	103,7	103,9	103,3	101,6	101,9	101,8	102,0	102,0	102,0	103,1	106,2	102,9	110,2
	c	146,6	147,1	147,7	148,0	148,9	149,2	149,8	150,1	150,5	150,3	150,9	155,3	149,5	161,5
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	104,0

Tabulka č.5 (Table 5)

Oddíl Division		2011												2012	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	průměr Avg. *)	1
Doprava Transport	a	100,9	100,0	100,8	100,5	100,2	99,8	100,0	100,2	99,9	100,3	100,2	100,1	100,2	101,8
	b	102,1	102,8	102,8	102,3	102,1	101,9	102,1	103,1	103,5	104,1	104,4	102,9	102,8	103,8
	c	102,5	102,5	103,3	103,8	104,0	103,8	103,8	104,0	103,9	104,2	104,4	104,5	103,7	106,4
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	101,8
Pošty a telekomunikace Post and telecommunication	a	100,0	100,0	100,0	99,9	100,0	100,0	99,7	100,0	100,0	100,0	99,6	99,7	99,9	100,1
	b	98,7	98,8	98,8	98,9	99,1	99,2	99,5	99,5	99,5	99,5	99,2	98,9	99,1	99,0
	c	96,5	96,5	96,5	96,4	96,4	96,4	96,1	96,1	96,1	96,1	95,7	95,4	96,2	95,5
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100,0
Rekreace a kultura Recreation and culture	a	100,6	100,3	99,0	100,0	99,9	100,4	103,3	99,9	96,1	99,9	99,5	100,3	99,9	101,4
	b	98,3	98,0	97,9	98,0	98,1	97,7	98,0	97,5	97,6	98,2	98,6	99,0	98,1	99,8
	c	98,7	99,0	98,0	98,0	97,9	98,3	101,5	101,4	97,4	97,3	96,8	97,1	98,5	98,5
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	101,4
Vzdělávání Education	a	100,1	100,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	101,8	100,0	100,0	100,0	100,2	100,2
	b	102,1	102,2	102,2	102,2	102,2	102,3	102,3	102,3	102,1	102,1	102,1	102,1	102,2	102,2
	c	115,2	115,4	115,4	115,4	115,4	115,4	115,4	115,4	117,5	117,5	117,5	117,5	116,1	117,7
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100,1
Stravování a ubytování Restaurants and hotels	a	100,4	99,9	100,1	100,2	100,4	100,0	100,2	100,2	100,5	100,0	100,1	100,2	100,2	101,5
	b	101,5	101,4	101,2	101,1	101,4	101,2	101,3	101,4	101,9	101,9	101,9	102,1	101,5	103,2
	c	119,3	119,2	119,3	119,5	120,0	120,0	120,2	120,4	121,0	121,0	121,1	121,3	120,2	123,1
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	101,4
Ostatní zboží a služby Miscellaneous goods and services	a	100,6	99,9	99,8	100,0	99,7	100,4	100,0	99,8	100,1	100,2	100,0	100,0	100,0	101,1
	b	101,3	101,3	101,1	101,2	100,7	101,3	101,0	101,0	100,3	100,5	100,7	100,5	100,9	101,1
	c	113,4	113,3	113,1	113,1	112,8	113,2	113,2	113,0	113,1	113,3	113,3	113,3	113,2	114,6
	d	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	101,1

a - předchozí měsíc = 100

b - stejné období předch. roku = 100

c - průměr roku 2005 = 100

d - prosinec 2011 = 100

e - podíl dvou klouzavých průměrů indexů typu d (průměru indexů
za posledních 12 měsíců k průměru za předchozích 12 měsíců)

*) a - průměrné měsíční tempo

b - průměr od poč. roku

c - průměr od poč. roku

d - průměr od poč. roku

a - previous month = 100

b - corresponding period of the last year = 100

c - average 2005 = 100

d - December 2011 = 100

e - annual rolling average (average of index numbers
over last 12 months to that of those for previous 12 months)

*) a - average monthly rate

b - average from the beginning of the year

c - average from the beginning of the year

d - average from the beginning of the year

PŘÍLOHA P IV: DOTAZNÍK

1. Znáte současné sazby DPH?

Ano

Ne

2. Rozumíte důvodům pro zvýšení DPH?

Ano

Ne

3. Souhlasíte se zvýšením DPH?

Ano

Ne

4. Jaký je Váš názor na plánované sjednocování sazeb DPH

Souhlasím

Nesouhlasím

Je mi to jedno

Nemám o tom informace

5. Daňová zátěž v ČR je podle Vás obecně:

Moc vysoká

Přiměřená

Nízká

6. Všimli jste si na svých nákupech zvýšení sazby daně od ledna 2012?

Ano

Ne

Pokud ANO – zodpovězte prosím otázku číslo 7, pokud NE – přejděte prosím na otázku 8.

7. Na které komoditě jste zvýšení pocítili nejvíce?

Jídlo

Léky

Knihy

Jiné .....(doplňte prosím jaké)

8. Přimělo Vás zvýšení DPH omezit spotřebu?

Ano

Ne

Pokud ANO – zodpovězte prosím otázku číslo 9, pokud NE – přejděte prosím na otázku 10.

9. Spotřebu jste začali omezovat na:

Potravinách

Kulturních akcích

Knihách, novinách, časopisech

Na všem

10. Pocítli jste v souvislosti se zvýšením DPH zvýšení cen ve službách?

Ano

Ne

11. Věříte, že peníze vybrané zvýšením DPH do státního rozpočtu budou využity účelně?

Ano

Ne

PŘÍLOHA P V: HARMONIZOVANÝ INDEX SPOTŘEBITELSKÝCH CEN

